

DUBTES, REPTES I RESPOSTES DAVANT L'AUGMENT DELS PROTESTANTS
PENTECOSTALS A AMERICA LLATINA

El fenomen dels evangèlics

A partir dels anys 50 el pentecostalisme va conèixer una expansió important als Estats Units gràcies als telepredicadors

Sovint defensen la teologia de la prosperitat, que sosté que els diners són un indicatiu del favor diví

P 3-5

El drama de la fam exigeix respostes

El nombre de persones que pateixen fam en el món ha augmentat des del 2015. Tot i que el panorama no és fàcil, no podem sucumbir al pessimisme o deixar-nos embargar pel desànim o la impotència. Així ho assegura Mons. Fernando Chica, observador permanent de la Santa Seu davant la FAO.

P 10-11

Una experiència acústica única

Aquesta setmana Juan de la Rubia, organista titular de la basílica de la Sagrada Família, ens explica que «l'arquitectura de Gaudí és gregoriana des del punt de vista musical». P 20-21

IGOR.CAT

Pensant-ho millor

Entorns no gaire dignes

Els europeus, en general, ens considerem creadors i difusors dels Drets Humans i estem convençuts del nostre paper protagonista en la seva consolidació arreu del món. Sovint, però, oblidem que emanen, bàsicament, dels principis cristians. A més, en aquests darrers temps marcats per la globalització, no som conscients que les nostres decisions individuals i sovint egoistes s'allunyen, en gran mesura, dels principis que sustenten un veritable humanisme: preservo els meus espais de confort, sense responsabilitzar-me dels seus efectes sobre les condicions de vida d'altres persones.

Els principis humanistes-cristians consideren que totes les persones som fills de Déu, per tant, tots som germans i tots tenim els mateixos drets per utilitzar els recursos que té el planeta. Això pressuposa una determinada manera de fer, d'organitzar i d'administrar la naturalesa (*Laudato Si*), dissenyant i desplegant polítiques econòmiques, laborals i socials pensades en la persona com el centre de tot. Posar-la en el centre pressuposa considerar i compartir que cal preservar la dignitat de totes i cadascuna de les persones, independentment del lloc on viu i de les seves circumstàncies.

Carme Borbonès
Directora honorària de la Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili

La maduresa col·lectiva es posa de manifest en els moments difícils, quan la vida quotidiana de les persones es veu afectada fins a límits indescriptibles i totalment mancats del que ha de ser la dignitat. Llavors les males praxis, la incompetència o la manca de previsió en les respostes estructurades, agreuja la violència i fa emergir tota classe de misèries i indignitats. Des d'una perspectiva global, ja no serveixen les respostes territorials perquè la interrelació planetària és indiscutible, tots som responsables de tots, malgrat que sovint ho oblidem.

Ens sentim impotents davant l'erradicació de les causes que generen aquests fets execrables, succeeixen prop o lluny. Volem, però, contribuir a forjar un món més just per tal d'aconseguir un equilibri entre la igualtat i la llibertat individual. Això és possible si fem l'esforç personal d'aprofundir en la praxi d'actuacions encaminades a construir un entorn proper més honest, més decent, més responsable. La dignitat és una manera de viure, de pensar i de fer, i en la mesura en què cadascú de nosaltres ho practiqui, aconseguirem avançar vers un model de vida humana més digne per a tothom.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 21 d'agost de 1567: naixement de sant Francesc de Sales.

Zoom

Eduard Brufau

El 7 d'agost passat moria l'escolapi Genís Samper. Fidel continuador de Mn. Antoni Batlle la seva vida va destacar per la dedicació a l'escoltisme. Fundador de diversos grups escolta a diferents ciutats catalanes va ser consiliari del Secretariat Mundial de l'Escoltisme catòlic entre el 1976 i el 1992. També va ser secretari general de la Unió de Religiosos de Catalunya.

La setmana en tuits

Mercedes De La Torre @mercedesdelat
Periodista

El #Vatica assegura que el #papa segueix de prop la situació a #venèçuela i demana respecte als drets humans i alto a la violència

Antonio Spadaro @antoniospadaro
Director «La Civiltà Cattolica»

Alguns fonamentalistes voluntàriament de mala fe estan dient que el nostre article redueix tots els cristians nord-americans a un grup de fonamentalistes

Gna. Karen Lortscher @SrKarenOSB
Beneta

Celebració del 100 aniversari del naixement del beat Òscar Romero el 15 d'agost 2017 #Romero100

José M. Rodríguez Olaizola @jmolai-zola

Jesuïta

Criminalitzar qui ajuda. Aquesta és la terrible estratègia de la nova «batalla» del Mediterrani. Si podeu, seguiu @camposocar

Angy Cnd @AngyCnd

Periodista

Escolteu el relat de Juan José Aguirre sobre el que està vivint RCA. Escolteu-lo per amor de Déu

Cardenal Leonardo Sandri @Cardinal-Sandri

Prefecte de la Congregació per a les Esglésies orientals

Units a la pregària de la diòcesi de Milà per la mort de l'estimat cardenal Dionigi, antic conegut i membre de la Congregació

RàdioEstel

senzillament...

BONA MÚSICA

De dilluns a divendres
de 8 h a 17 h
FÓRMULA ESTEL

Fonamentalisme evangèlic i integrisme catòlic

El P. Antonio Spadaro, jesuïta i director de la prestigiosa revista *La Civiltà Cattolica*, i el laic Marcelo Figueroa, evangèlic, director de l'edició argentina de *L'Osservatore Romano*, han publicat un article molt ben documentat que ha causat un gran impacte en sectors eclesials i que no ens pot passar desapercebut: *Fonamentalisme evangèlic i integrisme catòlic*.

El terme *fonamentalisme evangèlic* té els seus orígens entre els anys 1910 i 1915, quan Lyman Stewart, un milionari del sud de Califòrnia, responent a l'«amença» de les idees modernistes, va publicar una obra titulada *Els fonaments (The Fundamentals)*. Les exegesis bíbliques d'aquests fonamentalistes s'han desviat «cap a lectures cada vegada més descontextualitzades dels textos de l'Antic Testament sobre la conquesta i la defensa de la "terra promesa", més que guiar-se per la mirada incisiva i plena d'amor del Jesús dels Evangelis». En aquesta visió maniquea, fins i tot les armes poden assumir una justificació de caire teològic i avui no falten pastors que busquen per

això un fonament bíblic, utilitzant fragments de la Sagrada Escripura com a excuses fora de context. Amb una lectura literal del Gènesi entenen el paper de l'home dominant la creació i s'evadeixen dels desastres ecològics i dels problemes generats pel canvi climàtic. Amb una visió apocalíptica, davant de l'apressant urgència del final de la batalla contra l'enemic no té sentit qualsevol «procés» (de pau, de diàleg, etc.) «I la comunitat dels creients de la fe es converteix en la comunitat dels combatents, de la batalla.»

Un altre fenomen rellevant d'aquest fonamentalisme és el pas del pietisme purità original, basat en *L'ètica protestant i l'esperit del capitalisme* de Max Weber, a la «teologia de la prosperitat», propugnada principalment per pastors milionaris i mediàtics i per organitzacions missioneres amb una forta influència religiosa, social i política.

Una aportació interessant de l'article és que avui s'està desenvolupant una forma sorprenent d'ecumenisme entre fonamentalistes evangèlics i catòlics integristes, units per la mateixa voluntat

d'una influència religiosa directa en la dimensió política. Això fa que «alguns que es professen catòlics s'expressin de vegades en formes fins fa poc temps desconegudes en la seva tradició i molt més properes als tons evangèlics». Aquest esclavissament explicaria també el fenomen del desenvolupament del pentecostalisme que els nostres redactors Eduard Brufau i Joan Piñol desenvolupen en el «Primer Pla» d'aquest número de *Catalunya Cristiana*.

Spadaro i Figueroa subratllen l'enorme diferència que hi ha entre aquests conceptes i l'ecumenisme impulsat pel papa Francesc, amb variats referents cristians i d'altres confessions religioses que es mouen en la línia de la inclusió, de la pau, de la trobada i dels ponts. Francesc omet de manera valenta qualsevol legitimació teològic-política als terroristes, evitant tota reducció de l'islam al terrorisme islamista. I tampoc no legitima aquells que postulen i que volen una «guerra santa» o que construeixen barreres de filferro de pues. «L'únic filferro de pues per al cristià és el de la corona d'espines que Crist té al cap», conclouen.

La redacció us proposa

La nova ofensiva laicista exloent
Una anàlisi d'Eduard Ibáñez, director de Justícia i Pau
P 8-9

Viatjant pel món amb confiança i esperança
La festa de l'Assumpció de Maria se celebra a Jerusalem
P VI

Autònoms, lliures, responsables
Montserrat del Pozo parla de les capacitats dels infants
P 12

Amb la fe a la motxilla
Damunt de la condició de turista, hi ha la de creient
P VII

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona Administrador apostòlic de Mallorca

Tractar bé la nostra terra

Són molts els elements que ens interpel·len sobre el nostre comportament en relació amb el medi natural que habitem. Més quan, en plena temporada turística, la saturació humana omple els espais naturals i els pobles. La saturació sovint fa difícil l'acollida que tothom es mereix, fins i tot he sentit d'un dels empresaris del turisme que «amb aquesta gentada —diu— no es pot treballar així com Déu mana». La saturació incomoda uns i indigna altres perquè veuen alterada la tranquil·litat amb què —ho dic com a símbol del canvi que hi ha hagut— la gent podia seure al carrer, a la fresca, conversar i passar una estona agradable.

Enmig d'aquesta situació, ja molt accentuada els darrers anys, també la terra gemega. Els espais naturals ja no poden acollir com sempre ho feien i l'accés a determinats llocs ja no és possible des de les primeres hores del matí. El ritme trepidant de la nostra societat amb la desgràcia social de l'atur fa que l'activitat econòmica hagi de concentrar-se en poques setmanes i, llavors, el patiment es fa accelerat i insostenible. Posem-hi humanitat, més humanitat! Els turistes que ens visiten mereixen més que una acollida forçada i econòmicament interessada. És el bon tracte que hem de donar a la nostra terra perquè pugui oferir més coses que sol, platja i menjars típics. El bon tracte és ajudar a gaudir del paisatge, de la cultura pròpia, dels béns espirituals de què disposem, el contingut d'un patrimoni artístic sempre expositor d'una bellesa heretada i estimada.

Tractar bé la terra és tractar bé les persones. Hi ha un compromís ecològic que ens obliga i pot arribar a conformar un estil de vida, sempre fruit d'una educació que transmet autèntics valors humans, farcits d'espiritualitat i solidaritat. El papa Francesc ens convida a introduir «uns comportaments que ens retornin a tots el sentit de la pròpia dignitat que ens porti a una profunditat vital més gran, i ens permeti d'experimentar que val la pena passar per aquest món» (cf. *Laudato Si*, 212).

El desafiament del pentecostalisme

A Amèrica Llatina nombrosos catòlics s'han convertit als grups protestants evangèlics

Eduard Brufau

En el panorama del diàleg ecumènic hi ha un fenomen que fa anys que crida l'atenció de molts observadors: el creixement exponencial dels grups evangèlics i pentecostals. Especialment a Amèrica Llatina aquests nous actors han sabut captar nombrosos fidels de l'Església catòlica. Oferint una experiència personal de Déu, una moral simple, poca presència jeràrquica i celebracions emotives i molt dinàmiques, omplen els seus temples a vessar. El traspàs de fidels del catolicisme a aquesta multiplicitat de grups no és cap anècdota; les darreres xifres diuen que a països centreamericans com ara Hondures, Nicaragua, Guatemala i el Salvador ja només és catòlica la meitat de la població. I en pocs anys podria passar el mateix amb països de més pes com ara Xile i sobretot el Brasil. Com s'ha arribat a aquesta situació? Quines circumstàncies l'han afavorit? I quina ha de ser la posició i la resposta de l'Església catòlica?

Un producte «made in USA»

Encara que el fenomen del pentecostalisme és divers i complex, se'n sol situar el naixement a l'oest mitjà dels Estats Units al voltant de l'any 1900. A diferència de les Esglésies protestants clàssiques, aquests grups nous —inicialment amb pocs recursos— han posat l'èmfasi des de bon començament en el contacte directe entre Déu i el fidel, sense intermediaris; basant-se també en una lectura molt particular dels evangelis donen una importància preponderant a l'acció de l'Esperit Sant, al qual atribueixen fenòmens espectaculars com ara els dons de guarició i de parlar en llengües; rigoristes en qüestions sexuals i reproductives, es mostren notòriament molt més permissius en moral social i econòmica. A partir dels anys cinquanta el pentecostalisme va conèixer una expansió important, encara dins dels Estats Units, gràcies als telepredicadors. El missatge sovint maniqueu, però impactant coneixeria una acollida creixent que ja no tindria marxa enrere. També va ser aleshores que es van anar situant com a grups econòmicament influents.

Tanmateix, la gran expansió tindria lloc fora dels Estats Units; a la dècada dels seixanta i setanta els grups pentecostals van desembarcar a diversos països llatinoamericans. Ja no eren aquells grups humils de començament del segle XX; ara comptaven amb un gran suport econòmic. El delegat d'ecumenisme de l'arquebisbat de Barcelona, Mons. Jaume González-Agàpito, afirma que «en aquella època des dels Estats Units, i sota la capa d'ajuda al desenvolupament, es va començar a finançar una presència molt forta de grups evangèlics. Quan vaig ser al Brasil a finals dels anys setanta, a través de fundacions nord-americanes aquests grups ja hi estaven implantats i creixien amb ganes».

El desembarcament pentecostal a Amèrica Llatina no s'explica només per la proximitat geogràfica; en plena Guerra Freda l'èxit de la Teologia de l'Alliberament a països com Hondures, el Brasil o el Salvador era vist per Washington com una quinta columna del comunisme massa a prop de casa. Amb el foment del pentecostalisme, ideològicament conservador, es buscava neutralitzar la Teologia de l'Alliberament i escampar un cristianisme acrític amb l'hegemonia política i econòmica dels Estats Units. Encara més, es tractava d'erosionar la influència de la mateixa Església catòlica a Sud-amèrica; al cap i a la fi, sant Joan Pau II, un Papa obertament contrari a la simbiosi entre cristianisme i marxisme, no dubtava a parlar explícitament d'«estructures de pecat» en referència al sistema capitalista. L'acció social pels pobres, tan característica de l'Església catòlica, està molt difuminada o és directament inexistent a la majoria de grups evangèlics. Del pentecostalisme, malgrat el seu dinamisme, no n'ha sortit mai cap santa Teresa de Calcuta.

Amb la caiguda del teló d'acer, i desaparegut per tant el context sociopolític inicial, els grups evangèlics es van continuar escampant també a l'Àfrica i a Àsia. Avui l'expansió continua i també ha arribat a Europa.

La perspectiva catòlica

Davant d'aquest fenomen l'Església catòlica es mostra preocupada i al mateix temps prudent. Que el Vaticà observa amb atenció la puixança del pentecostalisme ho demostra que des de l'any 1972 hi hagi oficialment un diàleg amb trobades periòdiques sota els auspicis del Consell Pontifici per a la Promoció de la Unitat dels Cristians. En aquest diàleg s'intenten trobar

punts en comú en temes doctrinals i eclesiològics. Les dificultats són diverses però l'entrebanc més destacat és que els interlocutors pentecostals tan sols representen una part de la multiplicitat de grups evangèlics, els d'espirit més conciliador. Pel que fa a les diferències doctrinals valgui com a exemple el que escrivia l'any 2007 Mons. Juan Usma Gómez, responsable del diàleg entre catòlics i pentecostals, sobre el delicat tema del do de guarició: «Alguns televangelistes actuen més aviat com a televenedors de productes religiosos, amb el benefici econòmic consegüent, i sovint en les promeses de guarició es

percep l'engany i l'intent d'explotar la bona fe de les persones necessitades.» El mateix Mons. Usma Gómez afegeix que a l'Església catòlica «la guarició és una gràcia, però la malaltia no és necessàriament absència de gràcia: la unió del malalt a la passió de Crist és fonamental per al seu bé i per al bé de l'Església (cf. Col 1,24)».

També els Pontífexs han parlat en ocasions determinades del perjudici d'aquests corrents en els fidels catòlics. En ocasió d'un viatge a Bolívia l'any 1988, i davant dels bisbes del país andí, Joan Pau II s'hi va referir amb termes contundents i va demanar «actuar i

defensar-se davant de l'activitat proselitista de les sectes que es multipliquen a Bolívia; aquestes sectes de caire fonamentalista sembren la confusió en el poble i, per desgràcia, poden diluir molt aviat la coherència i la unitat del missatge evangèlic».

Igualment Benet XVI s'hi va referir més d'una vegada; durant la trobada que va mantenir l'any 2011 amb els representants del consell de l'Església evangèlica a Alemanya no va dubtar a afirmar: «Davant d'una nova forma de cristianisme, que es difon amb un immens dinamisme missioner, de vegades preocupant en les formes, les Esglésies confessionals històriques sovint queden perplexes. És un cristianisme d'escassa densitat institucional, amb poc bagatge racional, encara menys dogmàtic, i amb poca estabilitat.» Un any després d'aquestes declaracions el Papa emèrit tornava a tractar la qüestió durant la visita *ad limina* dels bisbes colombians i donava unes línies generals d'actuació davant d'aquest fenomen: «La presència cada vegada més activa de comunitats pentecostals i evangèliques, no només a Colòmbia, sinó també a moltes regions d'Amèrica Llatina, no pot ser ignorada ni infravalorada. [...] Es tracta, per tant, que siguem més bons creients, més pietosos, afables i acollidors a les parròquies i comunitats, perquè ningú se'n senti exclòs. [...] També és important apel·lar a la tradició eclesial, incrementar l'espiritualitat mariana i tenir cura de la rica diversitat devocional.»

Aquesta atenció i acollida als fidels per evitar que abandonin l'Església ja havia estat assenyalada com un punt essencial l'any 2007 pels bisbes llatinoamericans en l'anomenat document d'Aparecida, en el qual va tenir un paper destacat l'actual papa Francesc. En el text es feia una certa autocrítica: «Moltes vegades la gent sincera que surt de la nostra Església no ho fa per les creences del grup "no catòlics", sinó fonamentalment per la vivència que ofereixen; no per raons doctrinals sinó vivencials; [...] Esperen trobar respostes a les seves inquietuds. Busquen no sense perills greus respondre a

PANORAMA RELIGIÓS A L'AMÈRICA LLATINA

PAÍS	CATÒLICS	PROTESTANTS	ATEUS I AGNÒSTICS
Paraguai	89	7	4
Mèxic	81	9	10
Colòmbia	79	13	8
Equador	79	13	8
Bolívia	77	16	7
Perú	76	17	7
Veneçuela	73	17	10
Argentina	71	15	14
Panamà	70	19	11
Xile	64	17	19
Costa Rica	62	25	13
Brasil	61	26	13
El Salvador	50	36	14
Guatemala	50	41	9
Nicaragua	50	40	10
Hondures	46	41	13
Uruguai	42	15	43
MITJANA	69	19	12

Font: Estudi del 2014 del PEW RESEARCH CENTER, a partir de més de 30 mil enquestes, a raó d'entre 1.500 i 2.000 per país.

algunes aspiracions que potser no han trobat a l'Església. (225)» El document també indicava quatre línies d'actuació: cuidar l'experiència religiosa, enfortir la vivència comunitària, donar una formació bíblico-doctrinal sòlida i assegurar el compromís missioner de tota la comunitat.

El delegat d'Ecumenisme de l'arquebisbat de Barcelona analitza la situació i les possibles solucions: «La predicació dels pentecostals sol ser molt vehement

i fins i tot agressiva; el pastor pot cridar, anar amunt i avall, imposar mans, saltar... Algunes d'aquestes esglésies s'assemblen més a una discoteca que a un temple cristià. No es tracta que ara imitem aquestes formes; hem d'oferir un contingut sòlid i un testimoni de vida cristiana palpable per a la gent.» Mons. González-Agàpito també assenyalava algunes mancances a les comunitats catòliques: «Bategem i confirmem els fidels, però després no

saben on anar, els falta la comunitat cristiana on viure la fe... Cal una reestructuració del tronc mateix de la vida cristiana, i massa vegades som incapaços de proposar una vida cristiana concreta i viure-la. Crec que el papa Francesc es fa càrrec d'aquesta situació, i en bona part per això vol fer els canvis que vol fer, començant per les estructures. Som en una època de transformacions i l'Església hi ha de donar una resposta.»

Un cristianisme mundà

Si haguéssim de descriure l'essència del cristianisme pentecostal en una sola paraula, aquesta podria ser «mundanitat». Aquests grups en expansió s'adapten al màxim a l'esperit del món. Ho fan en la música, fent servir els estils que més agraden; converteixen les celebracions en espectacles atractius i així cauen en el binomi de valors «avorrit-divertit», tan present en la nostra societat; la permissivitat en el terreny econòmic sovint els du a defensar l'anomenada teologia de la prosperitat, que sosté que l'abundància de diners és un indicatiu del favor diví. En general els grups pentecostals opten per oferir als fidels allò que saben que els agrada, se'ls diu allò que volen sentir: una doctrina cristiana simple, fàcil i que garanteix diners, salut i èxit.

Tampoc no és un cristianisme martirià; a diferència de l'Església catòlica, allà on el pentecostalisme s'imposa els màrtirs desapareixen. La presentació que fan del cristianisme i sobretot de Jesucrist sovint s'assembla més a un producte miracle que tot ho cura, que a una veritable fe.

Més que presentar Jesucrist com el sentit de l'existència personal i del món, el pentecostalisme l'ofereix com una solució; només una mentalitat que concep la vida no com a misteri sinó com a problema pot presentar una imatge semblant de Crist.

Brasil: paradigma de l'augment dels evangèlics

Joan Piñol

El creixement del protestantisme evangèlic és un fenomen universal però que té a l'Amèrica Llatina un epicentre notable. Segons un estudi del 2014 del Pew Research Center, a partir de més de 30 mil enquestes fetes a tot Llatinoamèrica, a raó d'entre 1.500 i 2.000 per país, la raó principal per deixar el catolicisme i passar-se als evangèlics és la cerca «d'una connexió personal amb Déu» més intensa. Curiosament, un 60% dels conversos també declaren que els evangèlics ofereixen «més èmfasi en temes morals» i també que «ajuden més els fidels». Així que les raons no són tant de caire institucional, com ara l'organització episcopal catòlica o l'ordenació d'homes casats, etc., sinó que són factors més profunds d'intensitat de la fe, força de la comunitat i èmfasi moral.

Un cas molt visible d'aquest fenomen evangèlic és el Brasil que, amb 204 milions d'habitants, és el país més poblat de l'Amèrica Llatina i el país de tot el món amb una xifra més alta de

catòlics (uns 125 milions). El cens de l'any 2010 va mostrar l'augment dels evangèlics respecte al cens anterior, que era el de l'any 2000. En deu anys, els protestants van passar del 15,4% de la població al 22,2% mentre que els catòlics disminuïen del 73,6% al 64,6%. Curiosament, els ateus i agnòstics pràcticament no creixen al Brasil (passen del 7,4% al 8%) així que segueix sent un país molt poc secularitzat. Les regions molt pobres i superpoblades del nord són majoritàriament catòliques però també el sud, la zona més rica i políticament més conservadora.

L'economista brasiler Marcelo Neri, en un estudi del 2005, lligava directament la recessió econòmica que havia patit el Brasil amb l'augment dels protestants: «Les religions evangèliques van passar a suplir el paper de l'Estat, principalment a les grans ciutats, oferint una xarxa de protecció social.» El pes dels protestants a les grans ciutats s'aprecia clarament al cens del 2010. A les zones rurals, un 78% es declara catòlic mentre que a les ciutats només ho fa

un 63%. A Rio de Janeiro, la segona ciutat més poblada del país, només un 53% són catòlics i al Salvador, la tercera ciutat, només un 52%. Un dels pensadors més destacats de la Teologia de l'Alliberament al Brasil, el dominic Frei Betto, es queixava amb amargor del creixement dels evangèlics i ho resumia gràficament: «Per què vam fer l'opció pels pobres i els pobres van optar per les esglésies evangèliques?»

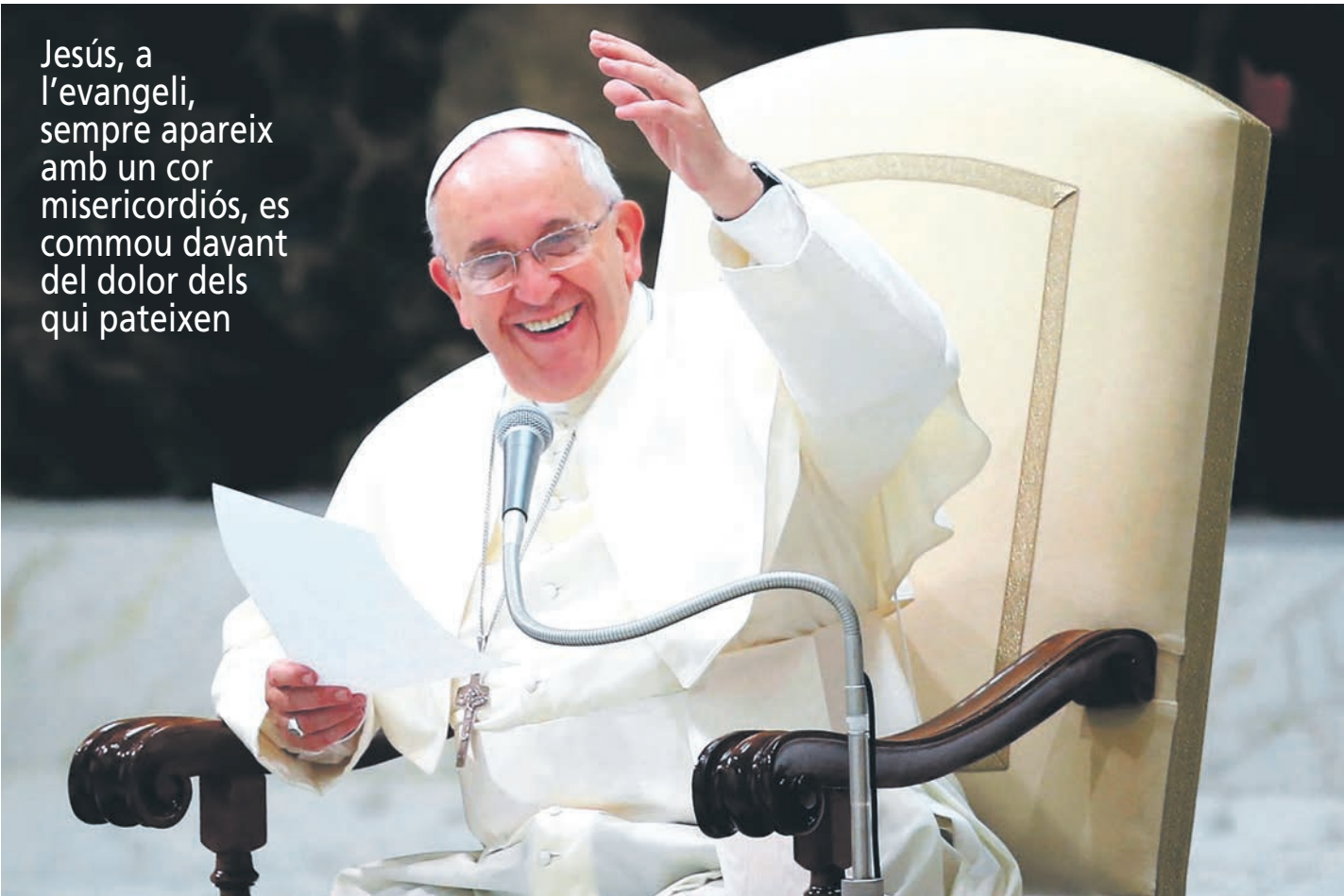
En un article d'aquest 2017, Betto analitzava com bona part del segment més pobre de la població havia rebutjat la Teologia de l'Alliberament i s'havia refugiat en el conservadorisme moral dels protestants evangèlics. «Als cultes evangèlics s'adopta una espiritualitat personalitzada, predestinadora, sense dimensió social. El que fascina és el Déu de misericòrdia que cura, consola, perdona i ajuda a obtenir feina, dona prosperitat i uneix la família. Un Déu que allibera el fidel dels vicis, del pecat... Una espiritualitat que penetra a fons al cor i a la butxaca del fidel.»

El cor misericordiós de Déu, «motor de l'esperança»

El Papa dedica l'audiència general al perdó diví

Jesús, a l'evangeli, sempre apareix amb un cor misericordiós, es commou davant del dolor dels qui pateixen

Redacció
Ciutat del Vaticà

«Tots estem necessitats de la misericòrdia de Déu, una força que ens transforma i ens torna cada dia l'esperança.» Ho va dir el Papa a la catequesi de l'audiència general del segon dimecres d'agost, dedicada al perdó diví. Francesc va destacar que «on hi ha un home o una dona que pateix, Jesús vol la seva recuperació, la seva posada en llibertat».

El Bisbe de Roma va reflexionar

sobre el perdó de Déu com a «motor de l'esperança» i va convidar a «ser testimonis d'aquell amor enmig dels germans i anunciadors de la misericòrdia que el Senyor no nega a ningú».

A partir d'un passatge de l'evangeli de Lluc on Jesús explica que per molts que siguin els pecats queden perdonats si som capaços de molt amor, Francesc va desenvolupar la seva catequesi. «El Fill de Déu va a la creu sobretot perquè perdona: perdona els pecats, perquè vol l'alliberament

total, definitiu del cor de l'home», va assenyalar, «perquè no accepta que l'ésser humà consumeixi tota la seva existència amb aquest "tatatge" inesborrable, amb el pensament de no poder ser acollit pel cor misericordiós de Déu».

Segons va explicar el Pontífex, Jesús ofereix a les persones que s'han equivocat «l'esperança d'una vida nova. I aquesta és l'esperança que ens ofereix Jesús. Una vida marcada per l'amor». En aquest sentit, va destacar que Jesús, a l'evangeli, sempre apareix

amb un cor misericordiós, es commou davant del dolor dels qui pateixen i surt a l'encontre dels pecadors.

La proximitat de Jesús cap als descartats, especialment cap als pecadors, va rebre la crítica dels seus coetanis, que el van qualificar de blasfem per arrogar-se el poder de perdonar pecats. Davant d'aquesta incomprensió, «el Fill de Déu va morir a la creu per perdonar les nostres faltes i perquè puguem ser autènticament lliures», va relatar Francesc. «On hi ha una persona que pateix, Jesús se'n fa càrrec i aquest patiment es torna seu.»

Com va comentar el Pontífex, Jesús no predica que la condició de pena ha de ser suportada amb heroisme, sinó que comparteix el dolor humà, amb l'actitud que caracteritza el cristianisme: la misericòrdia. L'Església, va subratllar, no es va formar amb homes irreprotxables, sinó amb persones que van poder experimentar el perdó de Déu. En aquest sentit, va afegir que Crist sempre obre els braços de bat a bat als pecadors, tot i que hagin tingut una vida plena d'eleccions equivocades. El Papa va concloure tot subratllant que «tots estem necessitats de la misericòrdia de Déu, una força que ens transforma i ens torna cada dia l'esperança».

Atac a Nigèria

En acabar l'audiència general, el Papa va recordar l'atac en una església de Nigèria on van morir vuit persones i altres van quedar ferides.

«He quedat profundament adolorit per la massacre a l'interior d'una església, on va ser assassinades persones innocents. Desitjo que s'aturi tota forma d'odi i de violència i que no es repeteixin més crims així de vergonyosos, perpetrats a llocs de culte on els fidels s'apleguen per pregar.» Ja el 7 d'agost passat Francesc va condemnar aquest atac a través d'un telegrama de condol.

El Pontífex també va aprofitar l'ocasió per recordar «els germans i germanes de la República Centreafricana».

El Vaticà demana la suspensió de la nova Constituent de Veneçuela

R.V. / Ciutat del Vaticà

En un comunicat de la Secretaria d'Estat sobre la situació a Veneçuela es mostra la «profunda preocupació per la radicalització i l'agreujament de la crisi, per l'augment dels morts, dels ferits i dels detinguts».

El Vaticà insta tots els actors polítics, especialment el Govern, «que assegurui el ple respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals, com també de la Constitució vigent; s'evitin o se suspenguin iniciatives com la nova Constituent que, més que afavorir la reconciliació i la pau, fomenten un clima de tensió i enfrontament i hipotequen el futur; i es creïn les condicions per a una solució negociada». Finalment, el Vaticà demana a tota la societat que «s'eviti tota forma de violència» i convida «les forces de seguretat a abstenir-se de l'ús excessiu i desproporcionat de la força».

Església en sortida

Voluntaris de l'amor

Veure somriure un nen o una nena és una de les coses més inspiradores i tranquil·litzadores que podem presenciar, més quan la seva innocència es multiplica si viu amb paràlisi cerebral i alguna dificultat més. Veure somriure la Sarai quan ens hi acostem i ella intueix que és algú en qui confiar, és un regal.

Gràcies a la generositat i bona voluntat de la Mònica, la seva família d'acollida, podem gaudir de com es viu la vida des de la innocència i gratitud de tot el que hem rebut, segurament combinada amb la ignorància de tot el que al món hem fet no tan gratificant.

La Sarai és plenament conscient que sent una confiança bàsica en la seva vida, en la Mònica; sí, per a ella res dolent pot passar si són a prop l'una de l'altra i això ens ho mostra amb la seva alegria. Aquesta és l'aportació més gran que com

a voluntari un pot fer fer.

Per què ens fem voluntaris? Segurament la motivació més gran és «perquè volem»; sí, un voluntari dona el seu temps, obre el seu cor i possibilita un món millor perquè així sent que ha de fer-ho, de forma absolutament generosa i disponible. Obre l'oportunitat a confiar novament, cosa gens menyspreable al nostre món.

Són moltes les persones que des d'una opció de fe, pensant en la profunditat del text de sant Pau als Corintis «si no estimés, de res no em serviria», fan un compromís diari en favor dels qui més ho necessiten, i els ofereixen un lloc al cor.

Des d'aquí agraïm la tasca que, com a voluntaris, fan tantes i tantes persones a la nostra societat, i que ens donen l'oportunitat de mantenir viva l'esperança.

Esther Borrego Linares

UN FUTURO

CONTIGO

Roca celebra 100 anys d'història

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies,
tenint cura de tu i dels teus.

En aquest any tan important,
Roca es projecta cap un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més
innovadors, per fer-te la vida
més fàcil.

Comencem a construir
els pròxims 100 anys junts,
comencem a escriure un
nou futur amb tu.

Descobreix més a la teva botiga
Roca o a roca.es

Anàlisi

La nova ofensiva laïcista excloent

S'invisibilitza la pràctica i la vida religiosa cristiana normal.

Eduard Ibáñez
Director de Justícia i Pau

En els darrers anys ha anat guanyant força un perillós laïcisme que pretén la marginació social de la religió, especialment del fet cristià, cercant la minimització de la influència de l'Església i del catolicisme, considerat un adversari a combatre.

El laïcisme excloent és molt antic. Aquest laïcisme, degudament reconvertit, ha reprès nova força, i ha desenvolupat un enorme i creixent activisme social, polític i mediàtic, que ha aconseguit imposar el seu relat a l'opinió pública, fins al punt d'associar-se popularment a progrés, llibertat i modernitat. En realitat la seva essència real és de caire autoritari.

Un ampli front de partits polítics (Comuns, ICV, Podem, CUP i en alguns àmbits ERC o PSC, de vegades amb la complicitat o la passivitat de PDeCat...) amb l'impuls de diferents entitats socials, així com bona part dels mitjans de comunicació, treballen per desprestigiar l'Església catòlica i el catolicisme, reduir la presència pública, limitar-ne la col·laboració dels poders públics, fer-la fora de l'ensenyament, fer callar o tergiversar els posicionaments eclesials sobre determinats temes, diluir el seu arrelament en el magma de la creixent diversitat religiosa i restringir-ne les capacitats

legals de funcionament. En molts casos aquestes actuacions no responen a una opció deliberada, sinó a la inèrcia de pràctiques, prejudicis i estils que inconscientment incorporen el relat dels veritables promotors d'aquest laïcisme.

Aquesta ofensiva laïcista comporta la vulneració de la llibertat religiosa, un dret humà fonamental vinculat a la dignitat humana. Aquestes pràctiques i polítiques, en la mesura que volen afeblir el fet religiós, poden comportar un greu empobriment social i cultural de la nostra societat, la qual s'identifica majoritàriament amb alguna tradició religiosa, especialment la cristiana.

La llibertat religiosa, dret humà fonamental

El dret humà a la llibertat religiosa no és només el dret individual a elegir lliurement les pròpies creences sense patir cap restricció, coacció o discriminació, sinó que comporta una dimensió col·lectiva i pública. Aquesta dimensió exigeix el respecte del dret dels individus, els col·lectius i les confessions a expressar públicament les pròpies conviccions i a aspirar a la seva extensió, a celebrar dignament el culte i ritus, a promoure'n l'ensenyament, a garantir-ne la transmissió generacional, a participar i pretendre influir en tots els debats públics des de les pròpies creences, així com el respecte al lliure desenvolupament de les

Es confon la necessària laïcitat de l'Estat amb la impossible laïcitat de la societat

La nova ofensiva laïcista s'ha expressat en múltiples propostes i actuacions

boració, en la mesura que afavoreix el desenvolupament de l'activitat de les confessions, comporta importants beneficis socials, en termes culturals, educatius, de cohesió social i de convivència. Sense l'enorme acció social, cívica, cultural i educativa de les religions, especialment el cristianisme, la nostra societat seria molt més injusta, conflictiva, violenta, desigual i endarrerida. Els mateixos drets humans, els valors de justícia, de llibertat, de pau, de solidaritat i fins i tot de laïcitat són fruit en bona mesura del desplegament social del cristianisme i de l'acció de molts cristians al llarg de la història.

Darrere la mentalitat laïcista excloent hi ha greus confusions conceptuals, causades per pur desconeixement i que no responen normalment a mala fe. Es confon la necessitat de separar els poders públics de les institucions religioses amb l'absurda exclusió de la col·laboració entre uns i altres. L'Estat, sense atorgar poder jurídic-polític a cap confessió, té el deure de col·laborar amb totes elles en favor de la protecció integral de la llibertat religiosa i en tot allò que afavoreixi al bé comú.

Es confon la necessària laïcitat de l'Estat amb la impossible laïcitat de la societat, i es nega la religiositat inherent a les persones com a fet social. Totes les persones tenen conviccions religioses o creences relacionades amb el sentit de la vida, vinculades a la seva identitat més profunda i les seves opcions ètiques, i que són viscudes

confessions i organitzacions religioses d'acord amb les seves pròpies tradicions i conviccions. El reconeixement d'aquests drets és una conquesta de llibertat i de progrés.

Per garantir el ple exercici d'aquest dret fonamental, incloent la seva dimensió col·lectiva i pública, es requereix la col·laboració entre els poders públics i les confessions i institucions religioses de les diferents tradicions existents a la societat. Aquesta col·la-

Església a Catalunya

comunitàriament. Aquestes creences han de ser respectades i tingudes en consideració permanentment en totes les polítiques públiques.

Es confon l'obligada neutralitat de l'Estat respecte al fet religiós amb una concepció global *a priori* negativa de la religió com a suposada opressió que cal superar o una rèmora del passat en extinció i simplement a tolerar. La religió, com tot fenomen social, té patologies que cal corregir, però no s'han de confondre amb la seva realitat normal, que contribueix decisivament al desenvolupament de les persones, de la societat i de la cultura.

Arrossegada per les seves confusions i estimulada també per algunes patologies històriques i actuals en l'interior del món catòlic, la nova ofensiva laïcista s'ha expressat en múltiples propostes i actuacions: la intenció declarada d'alguns partits d'eliminar la històrica concertació entre l'Estat i institucions religioses cristianes en l'educació i d'excloure l'ensenyament confessional (encara que sigui opcional) de l'escola pública; l'intent d'erradicar tot benefici fiscal i col·laboració pública econòmica amb les institucions catòliques; l'eliminació de símbols i elements amb contingut cristià de l'espai públic; la repressió mediàtica i fins i tot legal de posicionaments en certs temes simplement perquè contradueixen el discurs dominant (discurs que, per encertat que fos, mai no pot ser la veritat total i definitiva sobre res), vulnerant també la llibertat d'expressió; l'exclusió de cerimònies i rituals religiosos seculars cristians dels programes de festes municipals d'origen cristià; projectes d'expropiació d'edificis religiosos; la promoció de la no presència de càrrecs públics en cerimònies religioses cristianes (mentre sí que es troba normal assistir a les d'altres religions i també a qualsevol mena d'actes culturals, esportius o culinaris...); la rescissió de convenis de col·laboració per a l'atenció religiosa en institucions sanitàries; una cobertura informativa sistemàtica, sovint manipuladora, de tota mena d'escàndols en el món cristià, mentre s'invisibilitza la pràctica i la vida religiosa cristiana normal de centenars de milers de creients o bé se la presenta separada i sense cap relació amb les creences que la fonamenten... A això cal sumar-hi l'activitat agressiva de certs col·lectius que causen danys físics en esglésies, interrompen celebracions, denigren símbols i persones o desenvolupen accions provocadores que ofenen els sentiments religiosos de molts.

Proposta de reforma legal

En aquest context no crida l'atenció la intervenció del portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana al Congrés dels Diputats, Joan Tardà, en què anunciava la pròxima presentació d'una proposta de reforma de l'actual legislació estatal en matèria de llibertat religiosa, en termes similars a la presentada a l'any 2010 (conjuntament amb EUiA i ICV) i que no va prosperar per manca de suport del PSOE.

Aquella proposta de llei del 2010 suposava una profunda mutació del rè-

Miguel Castaño

L'acció social de les religions, especialment del cristianisme, és enorme.

gim jurídic actual a Espanya, de greus conseqüències, especialment pel que fa l'Església catòlica (a qui realment anava adreçada) però també per les altres confessions. Es presentava com un intent d'ampliar la protecció de la llibertat ideològica, atorgant-li garanties equiparables a la llibertat religiosa, però en realitat plantejava modificacions legals que suposaven un greu retrocés, si no vulneracions, en matèria de llibertat religiosa.

Entre d'altres aspectes preocupants, la proposició establí una greu limitació legal a la col·laboració entre institucions públiques i confessions religioses, ja que la supeditava únicament a la finalitat de protegir la llibertat religiosa, exclouent implícitament la col·laboració en matèria econòmica, educativa, cultural, social, cívica... (per què els poders públics poden col·laborar i contribuir al sosteniment econòmic de partits polítics, sindicats, fundacions, i atorgar-los exempcions fiscals, i no ho pot fer amb confessions religioses ben arrelades i que també tenen la seva funció social?). D'altra banda, el text preveia la submissió de les institucions religioses al règim legal d'associacions i fundacions civils,

i en vulnerava la llibertat d'autoorganització basada en les seves conviccions, normes i tradicions. Establí també l'eliminació del matrimoni en forma religiosa menystenint aquesta realitat, obligant els creients a un doble tràmit i eliminant qualsevol

reconeixement legal de la normativa religiosa del matrimoni. El text queia en l'absurd de prohibir als càrrecs públics l'assistència a cerimònies religioses, i vulnerava matusserament la llibertat d'acció política dels representants electes. Finalment, la proposta preveia implícitament la derogació automàtica dels acords d'Espanya amb la Santa Seu en allò que fos contrari a aquesta llei. El text semblava no reconèixer-li ja més cap interlocució jurídicopolítica a la Santa Seu, malgrat sigui la institució màxima per als catòlics.

El més sorprenent de tot era que l'aprovació d'aquesta norma, proposada per grups parlamentaris catalans, comportava una potencial invasió de les competències del Parlament i la Generalitat de Catalunya, en establir il·legítimament importants restriccions a l'actuació dels poders públics catalans en la seva relació amb les institucions religioses.

Hi havia en aquell text un detall revelador del seu tarannà: si bé totes les mesures que preveia semblaven pensades per reduir la posició jurídica i influència de l'Església catòlica, en cap moment se la citava; només hi havia una única cita en tot el seu articulat a alguna tradició religiosa, que es referia a la llei islàmica i l'alimentació *halal*. Evidentment, no es volia reconèixer (sinó combatre) que el catolicisme és, almenys per ara, la religió àmpliament majoritària sociològicament a Espanya, menystenint així el deure dels poders públics d'atendre concretament a la realitat social del país al servei del qual existeixen. El que hi havia darrere era un projecte d'intervenció en l'àmbit religiós adreçat a disminuir la influència social d'una determinada religió: un projecte completament il·legítim, autoritari i incompatible amb el mateix principi de laïcitat de l'Estat que es diu defensar.

M'agradaria creure que ERC no tornarà a presentar una proposta en els mateixos termes i que no és aquest el seu projecte en matèria religiosa per a la República Catalana. Considero ERC un partit compromès amb les llibertats civils, però em sembla que encara patina greument pel que fa a la llibertat religiosa.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

Opinió

La fam, preocupació dramàtica. Mirant

El drama de la fam continua present.

El 3 de juliol passat, a Roma, el director general de la FAO, el professor José Graziano da Silva, va assenyalar, durant l'obertura de la conferència biennal d'aquesta organització de les Nacions Unides per a l'alimentació i l'agricultura, que el nombre d'éssers humans que pateixen gana al món ha crescut des del 2015. La notícia ha caigut (almenys entre aquells que tenen un mínim de sensibilitat davant d'aquest drama) com un veritable gerro d'aigua freda. Feia temps que la xifra de les víctimes de la fam es reduïa any rere any.

Certament, aquesta reducció era petita i massa lenta, però oferia una mica d'optimisme moderat als organismes i associacions de tota mena que treballen en aquest camp. Les dades que llança ara la FAO ens recorden que el drama continua sent-hi i que, en lloc de disminuir, els nombres terribles de la fam han tornat a créixer. El dolor i l'amargor no només perduren, sinó que s'incrementen i colpegen iniquament els més febles i necessitats. José Graziano da Silva també va destacar aquest vincle existent entre les xifres de la fam i el canvi climàtic.

Com ja assenyala el papa Francesc a l'encíclica *Laudato Si*, el tema del canvi climàtic no és tan sols una qüestió que afecti els científics, els acadèmics, els amants de la natura, sinó que és un fibló clavat a la vida sobretot dels més pobres i provoca que els recursos de primera necessitat (l'aigua, els aliments essencials) siguin cada vegada més inaccessibles per a grans masses de població, que es veuen així privades dels mitjans bàsics de subsistència. «Lamentablement, hi ha una indiferència general davant d'aquestes tragèdies, que ara mateix passen a diferents indrets del món. La manca de reaccions davant d'aquests drames dels nostres germans i germanes és un signe de la pèrdua d'aquell sentit de responsabilitat cap als nostres semblants sobre el qual es fonamenta tota societat civil» (LS 25).

Com a conseqüència de tot això, la mateixa FAO ha denunciat que els preus dels cereals (que continuen sent el nutrient essencial de la majoria de la humanitat) no han parat de pujar els darrers mesos. El que pot semblar un simple canvi en els balanços o els informes econòmics, amb prou feines

El canvi climàtic és un fibló clavat a la vida sobretot dels més pobres

Encara que el panorama no és falaguer, no podem sucumbir al pessimisme o deixar-nos endur pel desànim o la impotència

perceptible per a molts de nosaltres, es converteix en un factor veritablement funest per a una gran quantitat de persones, per a les quals l'accés a la base de la seva alimentació es fa cada vegada més ardu, i es veuen abocats així a la pobresa i a la misèria absolutes, de les quals brota una lacra tan punyent i desoladora com la fam.

Agenda 2030

Vistes aquestes dades, molts es demanen si l'objectiu 2 de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible —aprovada pels dirigents mundials el setembre del 2015 en una cimera històrica de l'ONU—, que rau en posar fi a la fam i aconseguir la seguretat alimentària, es podrà assolir l'any 2030, i si aquest propòsit quedarà novament restringit a un somni irrealitzable, la consecució del qual s'haurà d'ajornar. La deteriorada situació alimentària en què es troben països com ara Somàlia, el Iemen, el nord-est de Nigèria, el Sudan del Sud, el nord de Tanzània, una bona part d'Uganda o el Txad és alarmant. La penúria en què viuen milions de germans nostres en

el futur sense derrotismes

Mons. Fernando Chica Arellano

Observador Permanent de la Santa Seu davant de la FAO, el FIDA i el PMA

No s'ha de malgastar el menjar ni fer un mal ús dels recursos naturals.

aquests indrets de la terra suscita una preocupació profunda i no pot deixar indiferents les nostres consciències. Sembla com si la fam, flagell que no ha deixat d'assotar la humanitat al llarg de la història, fos una cantarella constant, i els esforços per extirpar-la de la faç de la terra, una utopia que es manté al nivell de la xerrameca, de les declaracions solemnes, de les reunions interminables i dispendioses dels organismes internacionals.

Tanmateix, encara que el panorama no és falaguer, no podem sucumbir al pessimisme o deixar-nos endur pel desànim o la impotència. «L'esperança ens convida a reconèixer que sempre hi ha una sortida, que sempre podem reorientar el rumb, que sempre podem fer alguna cosa per resoldre els problemes», advertia el Bisbe de Roma a l'esmentada encíclica (LS 61). I, adreçant-se fa poc a la FAO, el Sant Pare tornava a alçar la veu en el mateix sentit, perquè les dades negatives no ens menin pel camí d'un derrotisme que ens porti a la passivitat: «No ens podem quedar únicament preocupats o tan sols resignats» (Francesc, missatge als participants a la XL Conferència de la FAO, 3 de juliol del 2017).

De fet, després dels informes poc esperançadors, el director general de la FAO va respondre a aquesta qüestió incòmoda i va assenyalar que l'objectiu d'assolir la fam zero per a l'any 2030 continua sent possible tot i les dades negatives d'enguany i malgrat que el nombre de persones que passen gana hagi començat a créixer de nou. Però va indicar: «Hem de passar ràpidament del compromís polític a les accions concretes, especialment a escala nacional i regional.»

I perquè la conferència biennal no quedés només en bones intencions, el professor Graziano va descriure el pla a mig termini, el programa de treball i el pressupost per al 2018-2019 de la FAO, en què es prenen un seguit de mesures concretes, pràctiques, urgents, que volen revertir la tendència negativa de la fam i també pal·liar-ne els efectes a les zones més castigades. És allà on ens hem d'implicar amb totes les forces, aportant el nostre granet de sorra perquè aquest malson macabre de la fam pugui acabar com més aviat millor.

Gestos concrets

Calen gestos tangibles i peremptoris a favor dels que han de menester aliment, tals com no malgastar el menjar ni fer un mal ús dels recursos naturals a la nostra disposició. Tot això, sent conscients que les nostres accions diàries repercuteixen en la vida dels qui, lluny o prop nostre, pateixen mancances greus. I, com a creients que som, podem fer un pas ulterior: la pregària incessant, demanant a Déu que ens atorgui la gràcia de veure finalment un món en què no hi hagi ningú que no tingui res per dur-se a la boca.

L'Església, en la seva tasca quotidiana de socórrer els desfavorits, a través de les seves estructures, coopera tant en la tasca de sensibilització (importantíssima) com en la detecció de situacions dramàtiques i en la concreció de les mesures anunciades per la FAO. En aquest tema, potser com en cap altre, es pot establir aquesta col·laboració franca, sincera, generosa i compromesa entre les diverses religions, l'Església, les altres confes-

sions cristianes, les organitzacions no governamentals i els organismes internacionals, posant-nos tots plegats al servei d'aquest noble objectiu que hauria de ser prioritari en les polítiques internacionals.

Tot ésser humà, tot home i tota dona de bon cor, s'hauria de sentir interpel·lat per aquest drama apressant. Tothom ha de (novament en paraules del papa Francesc a la conferència de la FAO) «prendre consciència que la fam i la malnutrició no són només fenòmens naturals o estructurals d'àrees geogràfiques determinades, sinó que són el resultat d'una condició de subdesenvolupament més complexa, causada per la inèrcia de molts o per l'egoisme d'uns pocs» (Ibíd.).

Tant de bo aquest esperit audaç i inconformista del Successor de sant Pere arribi a tota l'Església. No ens podem resignar davant del drama de la fam; no ens podem donar per vençuts ni ignorar que rere les xifres i les estadístiques s'hi amaguen éssers humans, homes i dones concrets, fills de Déu cridats a la plenitud i a la vida. Oblidar-ho seria un escàndol terrible.

Busca el millor especialista per a la neteja de la seva escola?

Tenim la peça que li falta

Netejant, posem tots els sentits

Treballem per a la: **SAGRADA FAMÍLIA**

Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)

Punt de vista

Montserrat del Pozo

Superiora general de les Missioneres Filles de la Sagrada Família de Natzaret

Autònoms, lliures, responsables

Hi ha una qualitat molt pròpia de l'ésser humà que si bé tothom admira i desitja per als seus fills, alumnes... no tothom està disposat a oferir les condicions perquè la puguin assolir. Parlo de l'autonomia, la capacitat de la persona de sentir, pensar, actuar i prendre decisions per si mateixa, que és fruit de la seva llibertat i que li exigeix responsabilitat.

La persona està pensada per ser autònoma; neix amb aquesta capacitat que caldrà que desenvolupi, perquè l'autonomia és fruit de l'educació i s'ha d'aprendre. Per això, com més aviat comencem a donar als infants possibilitats de créixer en autonomia, més fàcilment l'assoliran.

Curiosament es parla molt d'infants autònoms, de joves autònoms, però, d'altra banda, i no dubto que amb molta bona voluntat, hi ha una certa tendència a resoldre'ls habitualment totes les dificultats —«ja t'ho faig jo», «no ho facis, podries fer-te mal», «deixa-ho estar que tenim pressa»—, sigui per estalviar-los un fracàs, o senzillament per acabar abans, sense adonar-nos que amb la nostra actitud els dificultem el creixement de l'autonomia. La dita popular ja afirmava que és fent i desfent que aprèn l'aprenent, i no només per referència a un ofici. Cal deixar fer, estar amatent, sí, però

facilitar als infants que puguin anar adquirint la seva autonomia des dels petits fets que els portin a assumir les primeres responsabilitats, a partir de les oportunitats de dur a terme petits encàrrecs, que els deixin evidenciar que ells en són responsables i que en saben donar resposta. No cal esperar grans coses, que d'un infant depengui que els coberts estiguin a taula, que es responsabilitzi de guardar no només les joguines, sinó també algunes coses de la casa, que tingui cura d'un test de flors, que endreci la seva roba... està a l'abast de tothom.

Però perquè un infant aprengui autonomia, cal començar per creure en les seves possibilitats, per respectar els seus temps, que no són iguals als de la gent gran

i paciència per oferir-li moltes oportunitats de prendre decisions, fent-los conscients a la seva mesura de les conseqüències que se'n derivaran.

El temps de vacances, potser perquè les rutines són diferents —perquè, almenys en teoria, tot té un altre ritme—, és un bon moment per facilitar el que podríem dir les «pràctiques d'autonomia», que evidentment han de continuar tot l'any.

Dissenyats per arribar a ser autònoms, cadascú ha d'aconseguir-ho a partir de la seva condició de persona i de les oportunitats que li ofereix el seu entorn. No es tracta, doncs, de lamentar-se que els joves no són autònoms, es tracta d'ajudar els infants a aprendre a tenir autonomia.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

El fil no s'ha tallat

Sant Agustí, bisbe d'Hipona, ha deixat una obra escrita immensa. La setmana passada, vaig transcriure unes dites d'aquest sant. Avui, com per casualitat, n'he trobat unes altres. Es refereixen a la mort del cristià. Aquell savi bisbe i filòsof, a semblança de molts, amb un gran verisme, va reflexionar sobre el que era passar d'aquest món al Pare.

El text m'ha recordat la naturalitat espiritual i joiosa amb què un amic, professor de teologia, em parlava sovint de la seva mort:

simplement obrir els ulls a la més plena realitat. Les seves paraules m'impressionaven.

Heus aquí el text agustinianà: «La mort no és res. No he fet res més que passar a l'altra banda. Jo segueixo essent jo. Tu segueixes essent tu. Continuem essent el que érem l'un per a l'altre. Digueu-me el nom que sempre em vas dir. Parla'm com sempre em vas parlar. No usis un to distint. No adoptis una expressió solemne ni trista. Segueix rient del que ens feia riure junts...»

I prossegueix: «Res, somriu, pensa en mi, prega amb mi. Que, a casa, el meu nom es pronuncii com sempre es féu, sense cap èmfasi, sense cap petjada d'ombra. La vida segueix significat el que sempre va significar. La vida és el que sempre va ser: el fil no s'ha tallat. Per què jo hauria d'estar fora dels teus pensaments? Només perquè estic fora de la teva vida? No soc lluny, només al revolt del camí... Ho veus, tot està bé... Tornaràs a trobar el meu cor, tornaràs a trobar la seva tendresa cendrada. Eixuga les teves llàgrimes, i, si m'estimes, no ploris.»

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

De viatge (II)

Per poc que ens movem per l'Europa central i oriental, i jo ho he fet molt poc, observarem formes que per a nosaltres seran exòtiques, arquitectòniques unes, humanes d'altres. Penso ara en el que fa referència a la cultura jueva.

Les arquitectòniques són molt simples; ho resumeixo amb les sinagogues. De lluny pensem que es pot tractar, l'edifici enorme que tenim davant nostre, d'un temple cristià. Ens estranya l'absència de formes, estàtues i altres símbols. Immediatament llegim una inscripció que, en l'idioma del país i segurament també en grafia hebrea, indica que es tracta d'una sinagoga. Recordem llavors les prohibicions de la Torà sobre això.

El paisatge urbà no es redueix a edificis, avingudes, carrers i carrerons. El més interessant són les persones que hi passen. Cal reconèixer que actualment hi ha una gran homogeneïtat en la vestimenta de la seva gent: pantalons curts o *shorts* a l'estiu, texans en altres estacions. Xancletes als peus, *smartphones* a les mans, els dits que es mouen frenèticament sobre la pantalla, la vista fixada en el dispositiu i ignorant l'entorn, per interessant que pugui ser. Sorpren, doncs, una excepció per la vestimenta notòria de certs homes, totalment negra, barret gran, serrells que hi pengen, barba i tirabuixons. Són jueus. Legítimament, pensem: tots vesteixen de la mateixa manera? Per què aquesta indumentària?

El món jueu és molt complex, ens resulta molt difícil estructurar-lo mentalment. Vull advertir que sempre hauríem de distingir religió jueva de cultura jueva, i aquesta de nació o Estat d'Israel. No pretenc redactar una tesi, ni tan sols un assaig, em limito a oferir nocions elementals.

El cristià té molt ficada al cap la divisió que hi havia en temps del Senyor entre fariseus i saduceus. Què en queda avui? Si en alguna cosa s'assemblen als actuals, les seves actituds mentals, correspondrien a les dels fariseus. I ho dic sense cap connotació negativa. Penso en la crasa postura dels saduceus pel que fa a la transcendència, normes ètiques i ascètiques.

Per l'origen o procedència, uns són asquenazites, centre i est d'Europa; altres sefardites, península Ibèrica i el Marroc.

La religió jueva tendeix més a perpetuar-se que a augmentar. Dit d'una altra manera, no hi ha actitud missionera. No tracten de convertir els no jueus, malgrat que sigui possible la incorporació si la petició és clara. Tenint en compte persecucions passades i seculars, hi ha certa desconfiança; això no obstant, està oberta la incorporació de nous membres. Aquesta adhesió personal suposa l'estudi profund de la Torà i el compromís de ser-hi fidel. La tasca la comprova un rabí. Arribat el moment per ser reconegut com a tal, l'aspirant haurà de sotmetre's a la immersió en un bany ritual i, en el cas dels homes, implicarà també la circumcisió.

Pel que fa als costums religiosos, es distingeixen tres àmbits. Els ortodoxos (alguns ultraortodoxos), els conservadors i els reformistes. Es tracta d'actituds o corrents apareguts al segle XIX.

GEOGRAFIA SAGRADA DE CATALUNYA

El santuari de Montgrony

Josep Maria
Mallarach
Consultor ambiental

Montgrony, o més genuïnament Mogrony (la forma antiga, encara emprada al Ripollès, derivada de mugró), és el nom d'una serra engalanada amb llargues cingleres calcàries, que s'aixeca a la capçalera del Medràs, afluent del Ter a través del Freser. A la seva solana es troba enclavat el famós santuari marià que Jacint Verdaguer qualificà de «rovell de l'ou de Catalunya», al qual s'accedeix per carretera des del poble de Gombrèn. El santuari de la Mare de Déu de Montgrony és rupestre i, per tant, dona continuïtat a la tradició ancestral de santuaris troglodítics que sembla remuntar a les coves i balmes sagrades prehistòriques. Gener Aymaní, a la seva guia *Itineraris per les esglésies i els eremitoris rupestres de Catalunya* (2014) en ressenya fins a 173, entre els quals hi ha els santuaris de la Mare de Déu de la Balma, de l'Abellera, del Salgar, de les Olletes, etc. I també ermites com les de Sant Roc, Santa Llúcia, Sant Salvador, Sant Pau, Sant Onofre, etc.

El conjunt de Montgrony és format pel santuari de la Mare de Déu, encastat a la roca calcària, amb un mur de penya nua, i un petit recinte amb l'antiga casa del rector —convertida en centre d'interpretació— i l'hostat-

geria-restaurant (que ofereix onze habitacions d'estil rústic) disposades al relleix inferior. Per damunt del cingle, en un relleix més enlairat, hi ha la bella església romànica de Sant Pere de Montgrony, antiga parròquia situada a uns 1.400 m d'altitud, al qual s'arriba per una escala costeruda que puja a frec del santuari. Més avall, hi ha la font de la Mare de Déu de la Llet, que la pietat popular convertí en patrona de les dones lactants, amb una petita capella. El santuari actual va ser aixecat al segle XVII, tot i que se'n tenen notícies des del segle XV i s'hi venera una imatge de la Mare de Déu negra, reproducció d'una talla original del segle XIII. A qui vulgui contemplar la natura amb calma i silenci, la serra de Mogrony li ofereix moltes clarianes herboses idònies per gaudir de les àmplies vistes de la vall del Medràs, amb serralades forestades que l'encerclen per tots costats, cobertes de pinedes de pi roig a les solanes, que alternen amb rouredes i fagedes a les obagues. Quan es contemplen les roques d'aquests penya-segats escau tenir present que «fins i tot una pedra —segons sant Basili el Gran— porta l'empremta de la Paraula de Déu».

TRADICIONS GASTRONÒMIQUES

Els confitats conventuals dels caputxins

Per tal de gestionar eficaçment els excedents d'hortalisses produïts en les hortes conventuals en temps d'estiu, ja en el llunyà any 1787, el caputxí fra Sever d'Olot (†1802) oferí als seus contemporanis un preciós «secret per conservar les tomates», escriví: «Las conservaràs molt temps collint-las un poc verdalosas, antes de tocar-las lo sol y has d'anar ab cuidado que no las copegis gens, que no sian macadas y, d'esta manera, las posaràs dins de la gerra o bé la olla a poch a poch y, quant las hi tindràs, hi posaràs lo oli fins que las còbria; y, al cap de temps, si notabas que's perdessen, gasta-las luego, o bé treu-las del oli fins una gota y aixís tindràs tomates tot lo hivern» (*Llibre compost per aprendre de dos <h>arts*, f. 72).

Semblantment, gaudí de molt bona acollida aquesta recepta conventual per a conservar la fruita d'estiu a *la caputxina*: «Modo de conservar los melons durant lo hivern. Esculliràs los melons de la millor qualitat més tardans, y que tinguian una perfecta maduresa: los aixugaràs llaugerament ab un drap, y los posaràs en paratge sech per espay d'un mes. Fet això, passaràs per un garbell una porció de cendra, a fi de quitar-li tot lo que tinguia de carbó y terregada: enseguida la tiraràs dins una bota ben seca y aixuta, y allí aniràs enterrant los melons en esta cendra, de modo que estigan ben cuberts, y no's toquin lo un

Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins de Catalunya

ab lo altre. Deuràs cuidar que la bota no quedí en paratge ahont puga tocar lo fret y los glassos; com també que los melons no sian massa madurs, perque com la cendra los maduraria encara més, en lloch de conservar-los» (*Lo jardiner hortolà*, 171).

A més de la fruita dolça i els tomàtecs els frares també solien confitar els excedents de les hortalisses, per exemple, la coliflor, els pebrots, els tomàtecs i els cogombres. Fou molt rellevant el «modo de conservar las monjetas verdas durant l'hivern», efectuat a *la caputxina* i, també, és ben curiosa la manera pròpia dels caputxins de confitar «préssecs verts confitats» i com guardar els melons, tot en funció de la vida d'austeritat i pobresa i, també, per tal d'assolir un màxim aprofitament de les verdures produïdes en les hortes conventuals, tal com també ho feien els pagesos dels estaments pobres en previsió del temps hivernal. A l'article vinent em vull referir, si Déu vol, a les nombroses propietats vitamíniques de la fruita dolça de temporada.

A més de la fruita dolça i els tomàtecs els frares també solien confitar els excedents de les hortalisses

HOMES DE FE I CIÈNCIA

Niels Stenon (1638-87), científic, bisbe i... beat

El personatge d'avui té una història molt peculiar, per no dir sorprenent. Era danès. Nasqué a Copenhaguen l'1 de gener de 1638, de família luterana. Estudià medicina a la seva ciutat natal i n'obtingué el doctorat. Després se n'anà a Leyden (Holanda) a perfeccionar-se en la seva professió, i el 1664 el trobem a París estudiant química amb Pierre Borel i assistint a reunions científiques a casa de Thévenot. Més tard viatjarà per Àustria i Hongria i el trobem finalment el 1667 a Itàlia, a Florència, perquè el gran duc Ferdinando II el volgué tenir de metge. Després d'estudiar el catolicisme renuncià a la confessió luterana i es feu catòlic quan encara no feia un any de la seva arribada a Itàlia. Mentrestant la seva fama de bon metge arribà a Copenhaguen i d'allí el 1672 el reclamaren per anar a ocupar la càtedra d'anatomia que havia quedat vacant. Cosa que acceptà. Però, com que no ocultà la seva condició de catòlic, ben aviat hi començà a tenir problemes i decidí tornar-se'n a Florència, on les seves inquietuds espirituals el portaren a sol·licitar el ministeri sacerdotal. I fou ordenat de prevere el 1675, amb 37 anys.

El papa Innocenci XI el coneixia prou i li tenia confiança, tanta que dos anys més tard decidí consagrar-lo bisbe i enviar-lo d'Administrador Apostòlic a les regions del nord d'Europa. Després de 10 anys de ministeri incansable moria el 25 de novembre de 1687 a Schwern, amb fama ben merescuda de santedat. I el papa Joan Pau II el beatificà el 23 d'octubre de 1988.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

I quina havia estat la seva aportació a la ciència? Molt digna de notar-se, per cert. Sobretot en dos camps: anatomia i geologia. Pel que fa al primer camp va fer-hi descobriments notables: el conducte pel qual la glàndula paròtide aboca el seu contingut a la boca és conegut ara amb el nom de *conducte de Stenon*, perquè va ser ell qui el va descobrir i explicar. I també va fer la primera descripció completa de com actua el sistema lacrimal, i exposà moltes novetats sobre el sistema muscular... Però més curiosa, i també important, va ser la seva aportació a la geologia: va escriure *De solido intra solidum naturaliter contento. Dissertationis prodromus*, que era un estudi dels minerals cristal·litzats i dels fòssils. Cal destacar que hi formula la teoria correcta sobre l'origen dels fòssils: són restes d'éssers vius que visqueren en altres èpoques, i diu també que els estrats són capes de materials dipositats provinents d'erosió eòlica, fluvial o marina i que els cristalls naturals d'una mateixa espècie presenten sempre iguals els seus angles, avançant-se així a principis que s'enunciaran més tard, per William Smith (1769-1839) i René Haüy (1743-1822). No se li pot negar el mèrit de precursor.

El conducte pel qual la glàndula paròtide aboca el seu contingut a la boca és conegut com a «conducte de Stenon», perquè va ser ell qui el va descobrir

LA LITÚRGIA LLAMINERA

Tots Sants i els panellets

Tot i que durant el temps ordinari la rebosteria sembla absent del calendari litúrgic, llevat de la diada d'algun sant particular, en arribar el temps de Tots Sants, apropant-nos a l'Advent, la pastisseria sembla ressuscitar.

Menjar castanyes en aquests dies en què s'apropa el fred sembla que ha de ser obligatori en certa manera, però les castanyes, abans de la irrupció de la patata, eren molt més presents a la nostra cuina. Però avui la castanya queda associada a Tots Sants, al dia que recordem els nostres difunts i que l'Església va instituir el dia 1 de novembre, juntament amb el 2, el dia dels Fideles Difunts.

El panellet és la castanya dels rics, un pastís petit, arrodonit, de sucre, rovell d'ou i ametlla, que en versions casolanes s'hi afegeix patata o moniato, que es complementa amb pinyons —els més habituals— o ametlles ratllades, coco, xocolata i, avui, qualsevol cosa que

El panellet és la castanya dels rics, un pastís petit, arrodonit, de sucre, rovell d'ou i ametlla

Joan Pallarès-
Personat
Historiador

la imaginació i creativitat de l'artesà permeti imaginar, des de clàssics com el cafè, certs licors o fruites, fins a sofisticacions com calçots, pernil o les fruites exòtiques procedents de països tropicals que han irromput en els darrers anys al mercat.

A Catalunya sobretot, també al País Valencià i a les Illes, el panellet és el rei de la festa: castanyes, panellets, moniatos i la companyia d'algun cava, vi generós, moscatell o ranci, inclús ratafia, arrodoneixen la trobada familiar, o entre amics generalment de relació freqüent, i, quan no es compren els panellets a la pastisseria, la seva elaboració pot ser motiu d'establir, tots plegats, un preludi de la festa.

Com la coca de Sant Joan, la mona de Pasqua i el torró de Nadal, menjar-se els panellets és una obligació més que s'ha de complir puntualment cada any, seguint la roda del santoral i del calendari litúrgic, que marca la nostra festa i els referents culturals propis.

L'ESPERIT NO FA VACANCES

No ha crescut la violència

Fa uns anys, a Santa Coloma, es va viure un fet del qual es va parlar molt entre els empresaris a l'hora de contractar nou personal: va passar en un cèntric restaurant de la ciutat. El seu propietari, conegut per la seva manera de pensar conservadora i practicar la fe cristiana, va «contractar» un noi brasiler sense papers. Deia que va fer-ho per ajudar el noi: «Va fer-me pena quan el vaig veure plorant que buscava feina...»

Poc temps després, pels mateixos sentiments, va col·locar a la cuina una dona que també era del Brasil... i, tot seguit, una ajudant de cuina, també brasilera. Ell, l'amo, estava satisfet pel que feia: «Soc magnànim», deia ell.

Però, amb l'excusa que no tenien papers i, doncs, com que no el podien denunciar, va esdevenir un explotador sense entranyes: cada cop els exigia més hores de feina sense remunerar fins que el noi es va cansar i el va denunciar.

L'amo va ser fortament multat i el van obligar a fer contractes legals si volia mantenir les dues cuineres. Al noi, la policia, com a recompensa, li va donar els papers per legalitzar la seva situació a Espanya. Tot això va ser una forta sotragada per als qui tenien gent contractada sense papers, o bé els van legalitzar, o bé els van acomiadar, com va acabar passant amb la majoria.

Coincidint amb aquest fet, vaig de-

dicar-me més que abans a observar l'augment dels grups de nois i de noies que passaven el temps en jardins i places de Santa Coloma. «Mataven» el temps jugant amb els seus «telèfons», bevent alcohol, fumant i dient ximpleries, els pocs que es decidien obrir la boca. Avorrits, sense plans de cara el futur... sense cap esperança, un dia i un altre dia...

Són el «material» ideal per nodrir grups radicals que els omplen el cap

Ella portava l'armilla antibales, que no se la treu des que li va salvar la vida

Alfred Matas
i Pericé

Sacerdot diocesà
Barcelona

alfred.matas@hotmail.com

de promeses, els fan protagonistes de la salvació del món... Va augmentar el nombre de robatoris al carrer i a domicili; s'estengué la droga i les baralles entre bandes rivals. En poc temps, eren assassinats dos nois dominicans per qüestions de drogues; un noi moria d'un tret en una discussió al carrer...

Els sacerdots de l'arxiprestat de Santa Coloma ens trobem un cop al mes per coordinar afers. En una de les reunions vingué una parella uniformada de Mossos d'Esquadra. Ella portava l'armilla antibales, que no se la treu des que li va salvar la vida en intervenir en un enfrontament entre bandes rivals. Ens van explicar la situació d'inseguretat que es viu a la nostra ciutat i el fet d'haver augmentat el nombre d'agents que vigilen els carrers, molts vestits de paisà. També ens donaren els telèfons per connectar directament amb ells. Aquesta campanya d'informació la feien a totes les entitats socials. Es temia una forta creixuda de la violència.

Potser per aquestes mesures i per una major presa de consciència popular, la delinqüència, tot i no haver acabat, sí que ha disminuït notablement: heus ací un bon motiu per donar gràcies a Déu.

Malgrat els grans canvis demogràfics, socials i econòmics dels darrers dos segles, l'àrea metropolitana de Barcelona conserva esglésies de notable valor artístic i històric. Alguns temples del Vallès Oriental en són un bon exemple. Tret de Granollers, que ja vam publicar en una edició anterior d'aquesta secció, en aquesta ruta visitem esglésies emblemàtiques no sempre prou conegudes d'aquesta comarca.

Esglésies del Vallès

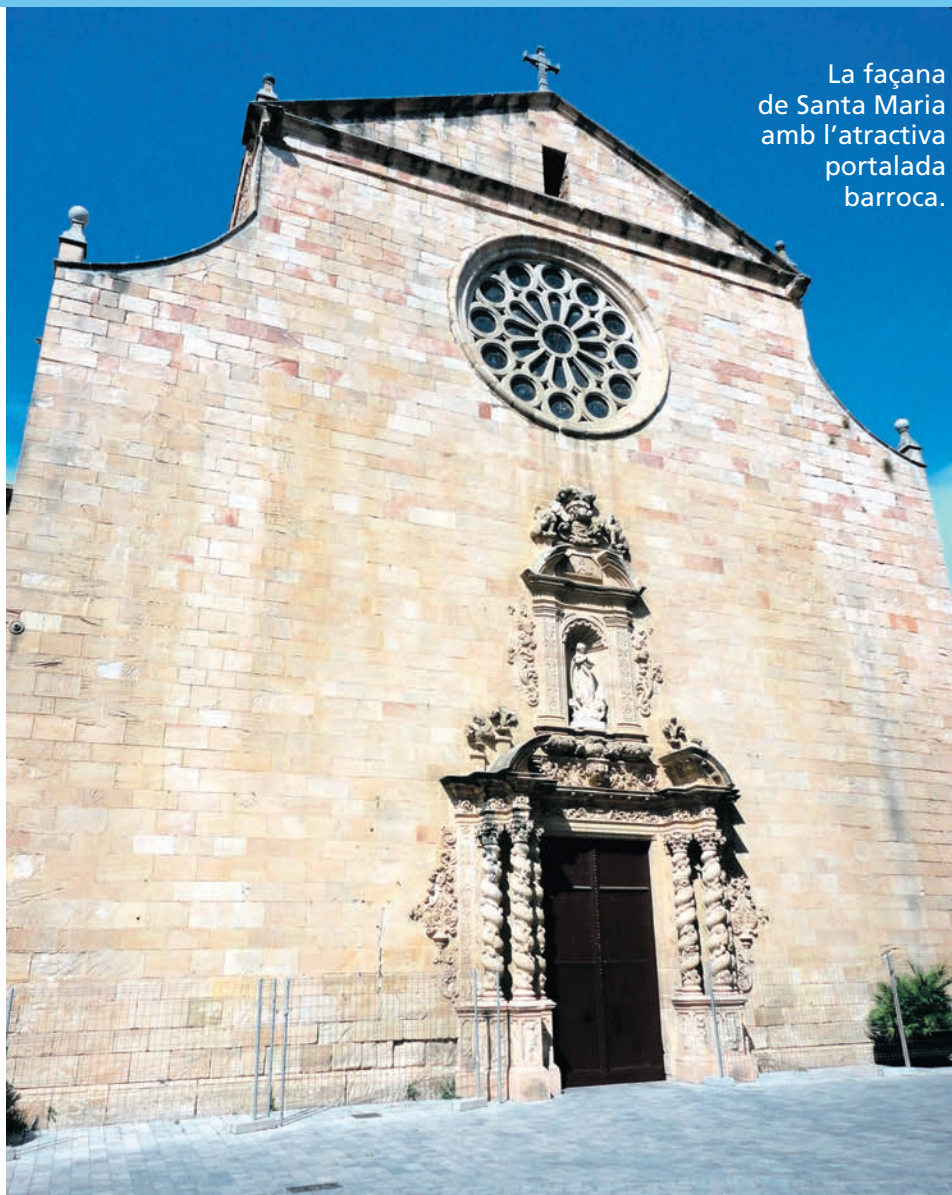
CALDES DE MONTBUI

Les aigües termals que una mica per tot arreu afloren a Caldes de Montbui han fet que des dels temps dels romans hagi estat un lloc de repòs per retrobar-hi la salut perduda. A part de l'arrelada tradició termal que busca la rehabilitació del cos, avui aquesta població del Vallès conserva diversos edificis religiosos en els quals també l'ànima pot cercar la salvació.

Santa Maria

A tocar dels humils safareigs i horts que hi ha a la riba esquerra de la riera de Caldes, l'església parroquial de Santa Maria s'imposa per la seva grandiositat. Ens situem davant de la façana principal, d'un regust clàssic molt senzill, i ens quedem observant la portalada, plenament barroca: les columnes salomòniques es retorcen sobre elles mateixes com si volguessin jugar; al mateix temps unes parres carregades d'ufanosos gotims tant a l'estiu com a l'hivern s'entortolliguen entre les columnes seguint-los el joc. Malgrat tota aquesta profusa decoració la portalada no ens satura la vista, i més aviat ens n'enduem una sensació de dinamisme equilibrat, sense excessos.

Ens rep amablement Mn. Xavier Blanco, que és rector de Caldes des de fa uns cinc anys. Ens explica que «els veïns han donat a l'església el títol popular de catedral del Vallès a causa de les dimensions que té, i realment és un dels temples més grans de la comarca». Entrem a l'església per la capella del Santíssim, decorada amb unes pintures serenes del Déu trinitari, obra d'Antoni Vila-Arrufat. La llum que travessa la fina capa d'alabastre del Sagrari ens parla de la presència viva que hi ha a dins. Mn. Xavier ens porta fins a una gran vitrina que hi ha a un dels laterals, rere la qual veiem un Sant Crist de fusta molt antic i de grans dimensions: «És la Majestat de Caldes. Es tracta d'una talla medieval d'inspiració bizantina molt estimada pel poble. L'any 1936 va ser cremada, però el cap va ser salvat i és l'únic que queda de l'original. La resta del cos és una reproducció absolutament fidel de la imatge medieval.» Aquest Crist crucificat però gens sagnant inclina lleugerament el cap cap a la dreta i ens mira amb els ulls oberts; la corona amb pedres precioses incrustades només la pot dur un veritable rei; els cabells li davallen en tirabuixons espessos i endreçats fins a les espatlles; la rica túnica de tons daurats li cobreix tot el cos i sembla emanar una llum tènue i tanmateix perpètua. La imatge, hieràtica,

La façana de Santa Maria amb l'atractiva portalada barroca.

s'allunya de qualsevol naturalisme, però no cau en la rusticitat o l'esquematisme fred. No recordem haver vist mai abans un Sant Crist d'una bellesa tan singular.

Quan amb el rector fem cap a la nau principal ens fem càrrec de les dimensions d'aquesta «catedral»: tant l'alçària, l'amplada com sobretot la llargada són impressionants. «La construcció va ser molt lenta», ens explica Mn. Xavier, «es va començar al segle XVI amb un estil que encara té molt de gòtic, i es va acabar justament el 1714. Pocs mesos després les tropes van saquejar totes les coses de valor que hi van trobar». Tot i els desastres de les diferents guerres, a les nombroses capelles laterals encara hi podem contemplar alguns retaules barrocs originals. Un d'ells, amb les seves columnes salomòniques i els gotims ben carregats, sembla una imatge bessona de la portalada. Hi veiem dues imatges més modernes, una de sant Agustí i l'altra

La Majestat de Caldes és una talla medieval d'inspiració bizantina

La nau és de grans dimensions.

Eduard
Brufau

ITUALS PER CATALUNYA

es Oriental (II)

de sant Antoni Maria Claret. En una altra capella ens fixem en un retaule dedicat a la Mare de Déu del Carme. La preciosa imatge està flanquejada per les dues grans santes del Carmel, santa Teresa d'Àvila i santa Teresina de Lisieux. També a la mateixa capella hi ha una santa carmelita de casa nostra, Joaquina de Vedruna.

Arribem davant del presbiteri i ens crida l'atenció l'altar; és d'un marbre blanc molt elegant i la decoració, amb la disposició de les escenes i la forma de les sanefes, imita la d'un sarcòfag romà. El bon encert de l'execució fa que la tria d'aquest estil no resulti estranya. De fet, no deixa de tenir sentit que la taula del sacrifici vivificant de l'Eucaristia tingui aspecte de sepulcre. De tornada cap als peus de la nau el rector ens assenyalava diversos elements de l'església com ara els esgrafiats d'època modernista que cobreixen parets i volta o les estacions del Via Crucis de l'escultor Sebastià Badia. Tot plegat dona al temple una gran solemnitat. Donem les gràcies a Mn. Xavier per la visita i ens n'acomíadem amb la viva impressió de tot el que hi hem vist, però sobretot del preciós Crist en majestat.

Ermita del Remei

Sortint de l'església de Santa Maria passem pels carrers que per Corpus s'omplen de catifes de flors i ens dirigim a un dels llocs més estimats pels fills de Caldes Montbui: l'ermita de la Mare de Déu del Remei. Situada una mica als afores, té un aspecte exterior senzill i molt pulcre. La pintura més aviat clara de la façana, fa destacar el color rogenc fosc de les llindes de portes i finestres, cosa que li dona un aire de casa pairal. Un xiprer alt i esprimatxat acaba de fer entendre al visitant que aquest és un lloc de pau i acolliment. A diferència d'aquest arbre, el campanar de l'església és robust i molt baix, i sembla que no s'atreveixi a alçar-se gaire per no destacar respecte al conjunt contingut de l'ermita.

L'església de l'ermita és més aviat petita, però tot hi està cuidat fins a

El Remei crida l'atenció per la bonica sobrietat exterior.

l'últim detall. Construïda en estil neogòtic, a l'interior els arcs apuntats conviden a alçar la mirada cap al cel. Al fons de tot, a l'absis, destaca la imatge de la Mare de Déu del Remei. Els ciris que els fidels li porten es deixen als peus d'un sant Crist que hi ha a un costat de l'església; les nombroses espelmes que cremen ens donen una

Les nombroses espelmes donen una noció de la devoció que hi ha per la Mare de Déu

noció clara de la devoció que a Caldes hi ha per aquesta Mare de Déu.

Pugem per l'escala del cambril mentre la campana de l'ermita comença a tocar les dotze del migdia. Quan arribem a dalt ens fixem en la imatge de la Mare de Déu, dolça i més aviat petita, però amb un vestit blanc i una capa blanca molt sumptuosos. Ens hi estem una bona estona i tot rumiant ens demanem per la relació entre la fama de vila termal de Caldes i l'advocació del Remei; potser no és tan estrany, atès que la salut no és completa si només es guareix el cos, també l'ànima ha de trobar pau i tranquil·litat. Sens dubte, el silenci que regna a dins de l'ermita i la mateixa imatge de la Mare de Déu ajuden a trobar aquesta pau.

Donem un copet amistós al cap de l'escolà de fusta que hi ha a la sortida del cambril i baixem les escales de nou cap a l'església. Les campanes han deixat de tocar les dotze i ara comencen a escampar per tota la contrada una melodia suau i bonica: l'Himne a la Mare de Déu del Remei, amb música de Lluís Millet. La peça va ser composta pensant en el santuari del Remei que es troba a les Penelles, a les comarques de Ponent, amb el qual Caldes comparteix aquesta advocació mariana. Les campanes no poden entonar la sentida lletra d'Esteve Suñol però nosaltres la cantusegem a mitja veu: «Per nos al vostre Fill pregueu, ben amorosa, Verge santa del Remei. I vingi la gràcia de Déu, ben abundosa, sobre la Plana d'Urgell.» El campanar baix que no volia fer-se veure ara es deixa sentir amb totes les seves forces.

Aquí donem per acabada la nostra visita a Caldes de Montbui. Hi hem descobert dues esglésies ben diferents pel que fa a dimensions, estils i esperit, però tant una com l'altra donen fe de la devoció d'aquesta població del Vallès amb unes arrels tan antigues.

El Sant Crist i la imatge de la Mare de Déu.

VIATJANT PEL MÓN AMB CONFIANÇA I ESPERANÇA

Jerusalem

En els dies d'agost, si fas pelegrinatge a Jerusalem trobaràs que hi ha un indret que és el millor lloc per arribar després d'haver fet tot el descens del Mont de les Oliveres. Comences de bon matí pel lloc de l'Ascensió, després pendent avall arribes al santuari del Pater Noster, Dominus Fleuit, l'Hort de Getsemani i església de les Nacions, i quan ja sembla que després d'haver visitat aquells llocs arribes al final del camí, encara queda una de les més boniques i antigues basíliques de Jerusalem. El Sepulcre de Maria. Unes amples i interminables escales et porten fins a l'enfosquida cripta il·luminada en part per les llànties d'oli. Avui la basílica és lloc guardat pels grecs ortodoxos i pels armenis, però hi ha un dia de l'any en què els catòlics també participen especialment de la veneració del lloc.

Quan arriba el dia de la Mare de Déu d'agost a Jerusalem els frares franciscans, que són els custodis dels llocs sants a Terra Santa, van en processó per venerar la tomba on va ser col·locat el cos de Maria. La festa de l'Assumpció de Maria al cel era celebrada ja entre els cristians dels primers segles a la vall del Cedró, i fins al dia d'avui es continua celebrant amb la mateixa esperança que ens uneix a aquells primers cristians.

Abadia de la Dormició.

Hi ha un altre lloc que també es visita i que és especialment tranquil a Jerusalem. Es troba en el mont Sió, al costat del lloc on Jesús va fer el darrer sopar. Allà hi ha l'església Hagia Maria o abadia de la Dormició. Una església benedictina de pedra blanca que es veu des de lluny però que quan estàs caminant entre els carrerons al costat

L'Assumpció de Maria al cel era celebrada entre els cristians dels primers segles a la vall del Cedró

de la muralla sembla quasi amagada. Les petites tesselles daurades dels mosaics de l'església formen el discurs iconogràfic de les diferents escenes de la vida de Maria, dels apòstols, de sant Joan Baptista... tot ens recorda com la vida de Maria queda lligada a la vida de Jesús. Baixant de nou unes escales, estretes i en forma de cargol, arribes a la cripta on hi ha una imatge preciosa que representa Maria dolçament reposant.

En alguns altres indrets, especialment a Mallorca, també cada 15 d'agost, per la festivitat de l'Assumpció de Maria es munta el conjunt devocionari de la Dormició de la Mare de Déu. He vist en fotografies un preciós llit guardat per àngels i engalanat amb bellveures i alfabegueres, unes plantes especials que s'utilitzen per aquest fi. La figura de Maria en posició jaçent, amb les mans plegades sobre el pit, en actitud de pregària, i el cap lleugerament cap endavant. El rostre cobert pel vel i el mantell i l'expressió reflectint el moment del traspàs de Maria, amb els ulls aclucats, transmetent amb el seu bell rostre tota l'esperança i confiança, mitjançera nostra i protectora del món.

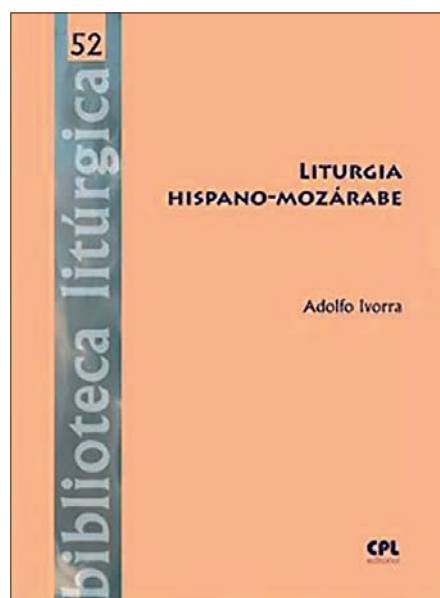

Bàrbara Virgil
Rutes Bíbliques i
Expedicions Culturals.
Ruth Travel

LLIBRES

ADOLFO IVORRA

Liturgia hispano-mozàrabe
Centro de Pastoral Litúrgica, 2017,
518 pàg.

El teòleg Adolfo Ivorra ofereix un estudi rigorós sobre l'evolució de la litúrgia hispanomossàrab al llarg del temps, la seva concepció de l'espai sagrat, l'any i el calendari litúrgics amb les seves peculiaritats, els sagraments, els sacramentals i l'Ofici Diví. Un material excel·lent de consulta entorn d'una litúrgia llatina poc estudiada.

ENRIQUE MARTÍNEZ LOZANO

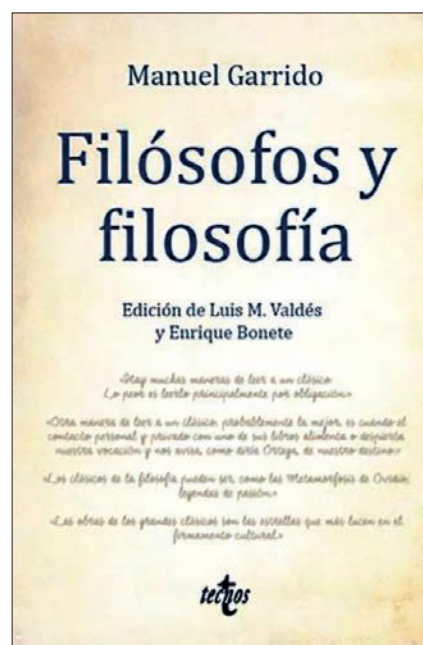
El evangelio lee nuestro anhelo
Desclée De Brouwer, 2017,
408 pàg.

L'autor, en acompanyar-nos en aquesta lectura de l'evangeli, té el desig cordial que la paraula de Jesús produeixi «ressonàncies» en nosaltres i dinamitzi el nostre propi anhel interior. El propòsit és descobrir, experimentar i assaborir la plenitud que som i que queda expressada en una afirmació de Jesús, aplicable a tots nosaltres: «Jo soc la vida.»

MANUEL GARRIDO

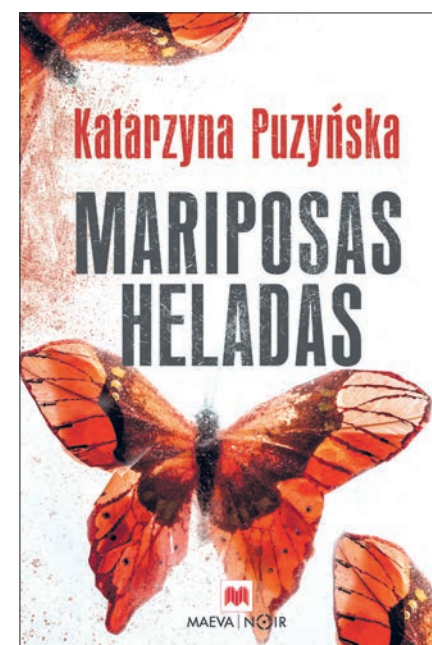
Filósofos y filosofía
Tecnos, 2017, 358 pàg.

En aquest volum es recullen alguns textos del professor Manuel Garrido (1925-2015), que van ser redactats amb l'objectiu de facilitar la comprensió de destacats llibres de grans filòsofs (Plató, sant Agustí, sant Tomàs, Hume...). Així mateix, contenen curioses anècdotes biogràfiques. És un homenatge a un home culte i treballador infatigable.

KATARZYNA PUZYNSKA

Mariposas heladas
Maeva, 2017, 464 pàg.

Un matí gèlid d'hivern, el cossense vida d'una monja apareix als afores de Lipowo, una localitat de Varsòvia. Dies després, apareix el cadàver d'una altra dona, també assassinada, sense que entre elles hi hagi un vincle aparent. La policia s'haurà de donar pressa abans que l'assassí torni a actuar. Les sospites recauran sobre els habitants del poble.

DÉU SALVI ELS REIS

Carles Cortina i Riu
Protocol·lista

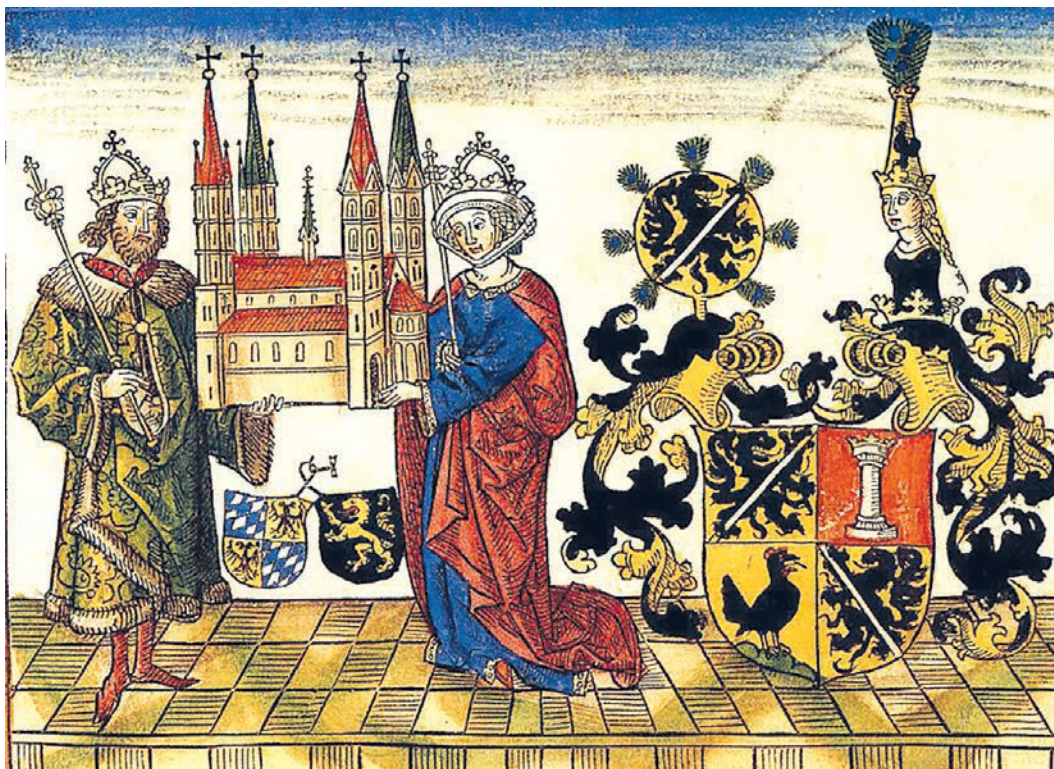
Santa Cunegunda i sant Enric, emperadors

Cunegunda és un nom d'origen germànic que significa «temerària en la batalla», o potser «determinada en tot allò que fes» seria el més apropiat per a aquesta filla del primer comte de Luxemburg, reina de Germània, emperadriu consort i monja benedictina a l'abadia de Kaufungen quan s'apartà de la vida terrenal per preparar-se per al més enllà.

Enric, nom germànic que significa «cap de la pàtria», fou duc de Baviera, rei de Germània, rei d'Itàlia i emperador del Sacre Imperi Romanogermànic.

Enric II (973-1024) i Cunegunda (975-1040) es varen casar el 999, sense tenir fills, en el que s'anomena «matrimoni blanc» o relació netament espiritual.

Enric fou canonitzat pel papa Eugeni III. La seva festivitat és el 13 de juliol, es representa amb corona, ceptre i espasa, i és el patró de Basilea i dels oblats benedictins (oblat és la persona que no professa en cap orde i, sense deixar de ser laic, es compromet a complir amb alguns dels vots dels religiosos).

Cunegunda va ser víctima de les calúmnies d'alguns cortesans que qüestionaven la seva virtut

Cunegunda fou canonitzada pel papa Innocenci III. La seva festivitat és el 3 de març, es representa amb els atributs de reina, mentre sosté una església a les mans i és la patrona de Luxemburg.

La coronació imperial d'Enric i Cunegunda fou a Roma, a càrrec del papa Benet VIII el 1014. Per a la cerimònia, Enric II va demanar al Pontífex la inclusió del *Filioque* en la recitació del Credo; és a dir, que «l'Esperit Sant procedeix del Pare i del Fill». Aquest va ser un dels motius de separació de les Esglésies ortodoxes en el cisma d'Orient de Miquel Cerulari el 1054.

Cunegunda va ser víctima de les calúmnies d'alguns cortesans que qüestionaven la seva virtut. I ella es va sotmetre a l'ordalia, o judici de Déu, consistent en la prova de foc, en la qual havia de passar descalça sobre brases encenses i en va sortir indemne. Perquè, en el llibre de la Saviesa podem llegir: «Les ànimes dels justos són a les mans de Déu i no els afectarà cap turment.»

AQUEST ESTIU T'ENAMORARÀS

Amb la fe a la motxilla

Quique Fernández
Animador bíblic

Juntament amb les maletes avui viatgem amb motxilles urbanes que ens permeten dur tot el que és necessari per no haver de tornar a l'hotel fins al vespre. Són motxilles amb gran quantitat de butxaques i compartiments per portar la crema antisolar, les ulleres de sol, el joc de navalla multiús, el medicament, la mini llibreta i el bolígraf... Sí, estan pensades per poder-hi dur de tot i no deixar-se res que pugui resultar necessari.

I, això no obstant, hi ha motxilles que per més que si obrim butxaques i hi remenem a l'interior, no hi porten una cosa tan important com és la fe. Pot ser que fàcilment donem a la fe el tractament de «complement», que tant se val si la portem o no. Això ens permetrà anar per la vida de turistes, però ens inhibeix com a creients.

Als Fets dels Apòstols, capítol 8, se'ns narra com un servidor de la reina Candaces aprofita el seu viatge per anar llegint l'Esclat. La fe acompanya el seu viatge. Ho veu Felip i mogut per l'Esperit s'anima a acompanyar-lo per un itinerari que el portarà de la Paraula al baptisme. Va tenir lloc l'encontre de fe perquè tots dos van deixar espai a la seva motxilla per a aquesta fe. Em permeto comentar tres breus situacions vacacionals en què portar amb nosaltres la fe no és una

Dimitri Conejo Sanz

Molt per damunt de la meva condició de visitant turista, que és ocasional i circumstancial, hi ha la de creient

cosa gens irrellevant. Primera: quan entro en una catedral o església de les tantes que hi ha al món, no hi entro com a turista. Molt per damunt de la meva condició de visitant turista, que és ocasional i circumstancial, hi ha la de creient. La meva fe cristiana assoleix tota la meva persona amb tots els seus aspectes. La meva visita és, doncs, una visita de fe i pregària. Tant és així que recordo les meves filles, de petites, preguntar: «En aquesta també

pregarem?», a la qual cosa jo responia: «Creus que hem d'entrar, sortir i anar-nos-en sense saludar Jesús?»

Segona: abans de viatjar a altres ciutats, a altres països, a l'hora de programar la ruta, les visites, l'oci, m'informo dels horaris de les misses. Així, el diumenge no deixa de ser el dia del Senyor. Hi ha molt temps per a monuments, museus, parcs temàtics, platges... però també hi ha un temps per a Déu, un temps important. La

possible escena de «Vaja!, avui ja no hi ha més misses, hi he arribat tard» es pot evitar amb cinc minuts de navegar per la xarxa abans de viatjar.

Tercera: no té gaire sentit haver participat al matí de l'Eucaristia i a la tarda anar a visitar el «Barri Vermell» d'alguna ciutat, on s'exposa als aparadors les esclaves sexuals del segle XXI. La nostra fe té conseqüències morals i implicacions socials. La meva fe no em permet ser-ne còmplice silencios.

LLUMS, CÀMERA I VALORS

«Canta»

Montserrat Claveras
 Doctora en Història de l'Art
 Professora de Religió

Títol: SING
Any: 2016
Durada: 100 min
País: Estats Units
Directors: Garth Jennings i Christophe Lourdelet
Guió: Garth Jennings
Música: Joby Talbot
Fotografia: Animació
Repartiment: Animació
Gènere: Animació, musical
Productora: Illumination Entertainment

Sinopsi: el koala Buster Moon dirigeix un teatre que ha anat de caiguda. El seu pare es guanyava la vida rentant cotxes per fer realitat el somni del seu fill i per això ell no vol deixar perdre el que és la seva vida i el que més li agrada. Amb el seu amic, l'ovella Eddie, decideixen organitzar un concurs de cant. La idea és tenir molt d'èxit per mantenir el teatre. Busquen animals que vulguin convertir-se en estrelles. Hi van molts candidats, alguns motivats pels diners, altres per assolir la fama, altres, encara, per tenir l'oportunitat de demostrar el seu talent. Han de quedar cinc finalistes i el guanyador s'endurà 100.000 dòlars.

Premis: Nominacions a Globus d'Or i Premis Annie el 2016.

El gran èxit del film són els animals, antropomòrfics, que es fan estimar de seguida (uns més que altres). Sense ells, el film no seria el mateix. Presentem-los:

- Mike, el ratolí, és arrogant i materialista, només li agraden els diners, per aquests es mou.
- Rosita, la porqueta mare de família, estressada perquè té cura del marit i

de 25 porquets. El talent d'aquesta mare abnegada passa desapercebut per tots ells.

- Johny, el goril·la que pertany a una família de mafiosos, vol provar sort per sortir de la dinàmica que li espera, ser un gàngster, ell que és un gran baladista.
- Ash, l'ericono, forma un duet de punk-rock amb la seva parella, la qual no només no la valora sinó que la deixa, envejós del fet que a ella l'hagin agafat per al concurs.
- Meena, l'elefanta adolescent, que té molt de talent i només canta a casa perquè és molt tímida i vergonyosa; a més, té pànic escènic.
- Finalment, Eddie, que vol guanyar-se l'estimació perduda de la seva àvia, perquè els ajudi, ella que té molts diners.

La pel·lícula narra les històries, els anhels i els somnis d'aquests personatges que, durant uns dies, viuen una mena d'Operación Triunfo. Comparteix amb nosaltres la companyonia i l'amistat que neix entre ells. I mostra, també, les dificultats, entrebancs i lluites que sorgeixen.

Canta és entretinguda i aconseguix el seu objectiu: divertir. A més, ens transmet el missatge de caminar sempre endavant, sense por, per aconseguir el que volem.

Per reflexionar

- Cal fer allò que ens fa feliços o seguir la tradició familiar imposada pels pares?
- La diversitat és un valor a tenir en compte? Per què?
- Fins a quin punt hem de lluitar per aconseguir els somnis que tenim?
- Crec en mi mateix/a? De què tinc por?

QUADERN D'ESTIU

Ignasi Díaz Ventura
 Delegació d'Ensenyament de l'arquebisbat de Barcelona

Papa Francisco
 @Pontifex_es

Seguir

El Rosari és la pregària que acompanya sempre la meva vida; també és la pregària dels senzills i dels sants... és la pregària del meu cor.

MISTERIS DE GLÒRIA

Identifica els següents misteris del Rosari:

- La vinguda de l'Esperit Sant.
- La Resurrecció de Jesús.
- L'Assumpció de Maria al Cel.
- La Coronació de Maria.
- L'Ascensió de Jesús al Cel.

Més dibuixos a:
www.concursbiblic.com

Més dibuixos a: www.concursbiblic.com

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Forces retrògrades

Tot progrés, tot avenç, tota innovació... experimenta en un inici una certa eufòria, perquè obre horitzons d'esperança. A poc a poc, afloren les resistències per tornar el curs de la història a les lleres del passat. Es tracta de les forces retrògrades, que no accepten el canvi per no perdre els privilegis dels que gaudien en el sistema anterior. Aquestes forces solen ser poderoses i no tenen escrúpols a l'hora d'imposar-ne els criteris. El panorama internacional ens en presenta exemples nombrosos. M'aturaré en tres situacions, diferents entre elles, en què s'evidencien moviments en vista a la recuperació del poder perdut.

Primer, la Constitució espanyola vigent, malgrat pressions evidents en el moment de l'elaboració, inaugurava una nova època de democràcia, oberta a la llibertat i al respecte al pluralisme. El tema territorial era el més delicat. Dues envestides: militar (23F amb la posterior LOAPA) i judicial (sentència del TC sobre l'Estatut català) van reflectir el poder de les forces retrògrades. Com en una partitura musical, en la Constitució s'han mantingut els pentagrames i les notes, s'ha perdut el fons musical i l'interpret s'ha posat al servei del projecte anterior. Fins i tot es va crear un partit polític amb aquesta finalitat. A poc a poc, s'han anat retallant les ales a l'autonomia catalana. La resposta reactiva ha estat l'independentisme en proporcions desconegudes fins aquest moment. Dinamitat l'Estatut, sense un pont que l'uneixi a la Constitució, s'ha creat un conflicte de grans proporcions. Saben que la propera batalla serà la més important i estan convençuts de la victòria. La vicepresidenta Sáenz de Santamaría va afirmar que el govern espanyol guanyaria 10 a 0. No es busca la concòrdia sinó l'aixafament. Segons les forces retrògrades, es tracta de tornar les coses al seu lloc, d'on no haurien d'haver sortit mai.

Segon, les polítiques de Donald Trump recuperen una imatge dels Estats Units que semblava en part superada. Exaltació del bel·licisme, amb quantitats ingents de diners dedicats al tema militar, construcció del mur amb Mèxic com a expressió d'una antiglobalització peculiar, ruptura del pacte de París sobre ecologia, reparació de polítiques de blocs, desactivació del sistema de sanitat impulsat per Obama... La preocupació internacional ha augmentat. El fantasma de la guerra projecta ombres més grans sobre el planeta.

Tercer, al Vaticà les forces retrògrades no ostenten la jerarquia, com en els dos casos esmentats. El papa Francesc ha impulsat una Església en sortida, com un hospital de campanya, amb una opció clara a favor dels pobres, en el respecte cap a la natura, en atenció als problemes dels cristians... *Laudato Si* ha estat silenciada per les forces retrògrades, com ho ha estat *Amoris laetitia*. El Papa és conscient de l'existència d'aquestes forces. Els seus discursos han atacat durament el carrerisme eclesial, la recerca del poder en comptes del servei, la mundanitat espiritual. Segueix l'Evangelí, amb discerniment i amb pols ferm.

A poc a poc, afloren les resistències per tornar el curs de la història a les lleres del passat

retrògrades no ostenten la jerarquia, com en els dos casos esmentats. El papa Francesc ha impulsat una Església en sortida, com un hospital de campanya, amb una opció clara a favor dels pobres, en el respecte cap a la natura, en atenció als problemes dels cristians... *Laudato Si* ha estat silenciada per les forces retrògrades, com ho ha estat *Amoris laetitia*. El Papa és conscient de l'existència d'aquestes forces. Els seus discursos han atacat durament el carrerisme eclesial, la recerca del poder en comptes del servei, la mundanitat espiritual. Segueix l'Evangelí, amb discerniment i amb pols ferm.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Potenciar l'«efecte crida»?

Fa molts anys, quan jo era jove, molts vam cridar sovint: «No ens mouran...!» Ara crec que haurem de fer-ho en moltes ocasions. Una d'elles a l'«hospital de campanya» de Santa Anna, on cada dia acollim una mitjana de 90 sense-sostre per passar l'estona que necessitin, per compartir amb ells l'amistat, per escoltar-los, estimar-los i acompanyar-los.

Ja sabeu que alguns veïns i comerciants de la zona van protestar per la presència indesitjable dels sense-sostre, perquè «fan lleig» o perquè posen a vegades en perill la tranquil·litat dels carrers plens de turistes, que, dit sigui de pas, sovint fan més aldarull que els marginats.

Ara ha arribat ja la reacció de l'Ajuntament de Ciutat Vella, que ens invita a «tancar», tot al·legant que el projecte allunya els compradors de la zona, dona mala imatge al turisme, fa que la gent tingui por i crea problemes de convivència... Ens van afegir que estem creant un «efecte crida» i

L'Ajuntament de Ciutat Vella ens convida a «tancar» l'hospital de campanya de Santa Anna

que és important que estiguin dispersos... és a dir, vaig pensar jo, invisibles. Tampoc no hem pogut fer ús d'una iniciativa preciosa del P. Àngel de Madrid, que ens enviava el «Pelobús», un autobús convertit en perruqueria per a la gent del carrer. I ens han denegat el permís pel mateix motiu, d'atreure els qui és millor que siguin invisibles...

La idea de l'administració és que hi ha un cúmul d'obres al Raval i Ciutat Vella i que això els atreu. Jo vaig dir que el fet que només a Ciutat Vella estiguin recomptats 400 sense-sostre no és problema nostre, sinó de la ciutat. Nosaltres només els acollim.

L'administració diu que estan atesos i que a Barcelona ningú no es queda sense menjar... I això és veritat. Però ara us remeto a la conversa que he tingut aquest matí amb un senyor que dorm al carrer i passa moltes hores a Santa Anna.

«L'altre dia —no especifico en quina administració— un funcionari em va dir que la necessitat primària, que és menjar i dormir, no li manca a ningú a Barcelona. Que hi ha prou menjadors i albergs per dormir. Jo li vaig contestar que la persona humana té necessitats que van més enllà. Que no només necessita pa, sinó amistat, suport, companyia... I després li vaig comentar que el convidava a fer la prova d'anar —encara que sigui només un dia— pels carrers de Barcelona, carregat amb les seves pertinences caminant d'un lloc a l'altre. I després de l'experiència, que em digués si no necessitem alguna cosa més.»

Vaig evocar la indignació quan vaig sentir l'altre dia que Òscar Camps, director de Proactiva Open Arms, explicava a la televisió el patiment que estan passant amb el govern italià. El ministre de l'Interior considera que és contribuir al fet que vinguin més immigrants il·legals, que ho deixin perquè estan aconseguint un «efecte crida». Un periodista comentava amb raó els sentiments d'Òscar Camps: «Això és el que han de fer. Potenciar l'«efecte crida» per deixar ben clar que ens oposem a l'«efecte assassí», al qual els condemnem els nostres representants amb folgada complaença.»

I a petita escala, volem potenciar l'«efecte crida» dels empobrits i marginats, perquè es posi de manifest la realitat que vivim a les grans ciutats.

CatalunyaCristiana

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Carme Borbonès, Esther Borrego, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Carles Cortina, Fernando Chica, Montserrat del Pozo, Ignasi Díaz, Quique Fernández, Joan Guiteras, Eduard Ibáñez, Josep M. Mallarach, Alfred Matas, Joan A. Mateo, Victòria Molins, Consol Muñoz, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Ignasi Ricart, Josep Rius-Camps, Lluís Serra, Valentí Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Bàrbara Virgil, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

La força d'un gest

Déu vos guard,
Arribant a la fi de la canícula, moltes persones esgoten les seves vacances en segones residències o anant de viatge en algun país estranger. És clar que d'altres no deuen haver pogut gaudir ni d'uns dies de descans. Penso especialment en aquelles famílies que per motius econòmics han optat per quedar-se a casa.

Ja sigui en la residència habitual o fora d'ella, cal aprofitar l'estiu per trobar un temps de reflexió, de pregària, de cultiu de l'espiritualitat, un temps per a la lectura, per a la convivència amb la família i amics, i, sobretot, un temps de lloança a Déu per haver-nos donat als homes *el jardí del món*, un jardí que hem de conrear i no danyar de qualsevol manera.

Aquests dies són molts els turistes que visiten la nostra arxidiòcesi. Avui m'agradaria compartir amb vosaltres un conte breu que té un turista com a protagonista. Un d'ells anava caminant per una llarga i ampla platja del nostre litoral medi-

terrani. Mentre caminava va començar a veure que, en la distància, un altre home s'apropava. A mesura que avançava, es va adonar que aquest home s'ajupia per recollir alguna cosa que després llançava a l'aigua. Una i altra vegada llançava amb força aquestes coses al mar. En aproximar-se més, el turista va observar que l'home estava recollint estrelles de mar que la marea havia deixat a la platja i que, una per una, retornava al mar. Intrigat, el turista es va aproximar a l'home per saludar-lo.

—Bona tarda, amic. Em preguntava què és el que fa.

—Estic tornant estrelles de mar a l'aigua. Ara la marea està baixa i ha deixat sobre la platja totes aquestes estrelles de mar. Si jo no les torno al mar, es moriran per falta d'oxigen.

—Ja ho entenc —va replicar el turista—, però sobre aquesta platja hi ha d'haver milers d'es-

trellles de mar. Són massa, simplement. I el més probable és que això estigui succeint en centenars de platges al llarg d'aquesta costa. No s'adona que això que fa és irrellevant?

L'home va somriure, es va ajupir a recollir una altra estrella de mar i, mentre tornava a llançar-la al mar, va respondre:

—Per aquesta estrella sí que és important!

En aquest conte veiem la importància de cada persona i de cada acte que fem. És veritat que no podem canviar el món ni solucionar tots els problemes, però si ajudem una persona, encara que sigui una de sola, estem fent que el món millori una mica més. Nosaltres sí que podem fer quelcom perquè el nostre planeta sigui més humà i més fratern. Només cal viure atents i començar pel que tenim a l'abast. Aquestes vacances, aprofitem-les per reflexionar, pregar i practicar aquests petits gestos que sovint marquen la diferència.

Benvolguts germans, que Déu us beneeixi a tots.

Joan Josep Omella
Omella

Cardenal arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

La família, el llibre dels fills

Sant Agustí va dir: «L'exemple dels pares és el llibre que llegeixen els fills.» M'ha semblat una bona manera de començar aquesta reflexió sobre la importància de la família, primera cèl·lula de la societat, anterior a l'Estat i a l'Església, institució natural volguda per Déu des d'Adam i Eva, com ho recull el Gènesi en dir: «No és bo que l'home estigui sol.» La família ha gaudit durant molts segles de protecció especial de l'Estat precisament per ser el nucli al voltant del qual es forma la societat. L'Església la considera titular de drets propis originaris, comunitat d'amor en la qual s'experimenta la sociabilitat humana. Els pares i els fills hi veuen créixer les seves vides en un clima d'afecte natural.

La Doctrina Social de l'Església afirma que «la família és la millor garantia contra qualsevol

tendència de tipus individualista o col·lectivista, perquè en ella la persona és sempre el centre de l'atenció com a fi i mai com a mitjà». En efecte, la família és aquella comunitat en la qual un és estimat per ser qui és.

Malgrat que aquests criteris han estat acceptats durant molts segles a totes les latituds, des de fa unes dècades s'ha posat en qüestió la família des de la seva mateixa nomenclatura i s'anomena «família tradicional» la formada per un home i una dona i els seus fills, en oposició implícita a una família moderna alternativa que es defineix més com una associació. La generalització del divorci i de la infidelitat conjugal es veuen com a fruit inevitable de l'època. El papa Francesc ho va reconèixer el maig de 2014 quan va dir als periodistes: «Els joves ja no volen casar-se o prefereixen

simplement viure junts; el matrimoni està en crisi i per això la família també.»

Davant d'això, el *Family World Map*, que mesura la salut de la institució familiar a 49 països, mostra que el matrimoni és la millor garantia que els fills es criïn amb els dos pares i que rebin la millor educació que els serveixi per a la vida. Goethe va escriure: «Dues coses han de rebre els nens dels seus pares: arrels i ales.» L'educació consisteix en aquesta transmissió de valors que empeny el nen cap al futur.

La família cristiana, encara amb aquests criteris sòlids, no ha de rebutjar, sinó comprendre i estimar els qui viuen d'una altra manera, sense jutjar-los, sinó ajudant-los amb gestos d'acollida i amb l'exemple discret d'una vida construïda amb el pagament indestructible de l'amor a Déu.

Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe de Tarragona
i Primate

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge XX de durant l'any

Lectura primera

Is 56.1,6-7

Deixaré entrar els estrangers a la muntanya sagrada

Lectura del llibre d'Isaïes:

Diu el Senyor: «Compliu els vostres manaments, obreu el bé, que està a punt d'arribar la meva salvació, i de revelar-se la meva bondat. Els estrangers que s'han adherit al Senyor, que es posen al seu servei per amor del seu nom i volen ser els seus servidors, si es guarden de violar el repòs del dissabte i es mantenen fidels a la nova aliança, els deixaré entrar a la muntanya sagrada i celebrar les seves festes en la meua casa d'oració; acceptaré en el meu altar els seus holocaustos i les altres víctimes, perquè tots els pobles anomenaran el meu temple casa d'oració.»

Salm responsorial

66

Que Déu s'apiadi de nosaltres i ens beneeixi, que ens faci veure la claror de la seva mirada. La terra coneixerà els vostres designis, i tots els pobles veuran la salvació.

R. *Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora.*

Que s'alegrin els pobles i cridin de goig. Vós regiu les nacions amb rectitud i guieu els pobles de la terra. **R.**

Que us lloïn les nacions, Déu nostre, que us lloïn tots els pobles alhora. Que Déu ens beneeixi, i el venerin d'un cap a l'altre de la terra. **R.**

Lectura segona

Rm 11,13-15.29-32

Déu, que ha concedit a Israel els seus favors i l'ha cridat, no es farà mai enrere

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma:

Germans, tinc una cosa a dir-vos a vosaltres, els qui no sou jueus: ja que soc el vostre apòstol, miro de posar ben alt el meu servei, esperant que els jueus, que són del meu llinatge, n'estaran gelosos i podré salvar-ne alguns. Si del fet d'haver estat ells exclosos n'ha vingut la reconciliació del món, què no vindrà quan ells s'incorporin? No serà un pas de mort a vida? Quan Déu concedeix a algú els seus favors i el crida, no es fa mai enrere. Vosaltres, en altre temps, no éreu obedients a Déu, però ara que ells l'han desobeït, Déu s'ha compadit de vosaltres; igualment Déu es vol compadir d'ells, que ara, mentre es compadia de vosaltres, no li han estat obedients. Déu ha deixat els uns i els altres captius de la desobediència, per compadir-se finalment de tots.

Al·leluia

Mt 4,23

Jesús predicava la Bona Nova del Regne, i guaria en el poble tota malaltia.

Evangelí

Mt 15,21-28

Dona, quina fe que tens!

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús es retirà a la regió de Tir

i de Sidó, i sortí d'allà una dona cananea cridant: «Senyor, fill de David, compadiu-vos de mi: la meua filla està endimoniada.» Jesús no li contestà ni una paraula, però els deixebles li demanaven: «Despatxeu-la d'una vegada: només fa que seguir-vos i cridar.» Jesús els respongué: «Únicament he estat enviat a les ovelles perdudes del poble d'Israel.» Ella vingué, es prosternà i digué: «Senyor, ajudeu-me.» Jesús li respon: «No està bé de prendre el pa dels fills per tirar-lo als cadells.» Ella li contestà: «És veritat, Senyor, però també els cadells mengen les engrunes que cauen de la taula dels amos.» Llavors Jesús respongué: «Dona, quina fe que tens! Que sigui tal com vols.» I a l'instant es posà bona la seva filla.

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretia i
biblista

Per què Jesús parla en paràboles? És propi només d'ell o bé era una manera d'expressar-se comuna al Pròxim Orient? (i III)

Sempre sentim la temptació de llegir les paràboles com al·legories. Així, Lc 15,3-7 se sol llegir: el pastor representa Déu, l'ovella, el pecador esgarriat. Però Lluc té una paràbola bessona (15,8-10) on no podem fer ús de l'al·legoria: la dona no pot representar Déu per a un oient del segle I. Aquest darrer text és un exemple de paràbola pura: cadascun dels trets, en ell mateix, està mancat de significat. És la història en el seu conjunt, presa com un tot, la que representa les relacions de l'home amb Déu. Entre la paràbola pura i la pura al·legoria hi ha diverses formes intermèdies. Algunes paràboles des del seu origen tenen un o dos trets significatius. A Mc 12,1-12, la vinya evocava d'entrada Israel per als oients de Jesús. Aquest ensenyament en paràboles és tradicional a la Bíblia. Al NT constatem que Jesús parla en paràboles perquè són un mètode pedagògic clàssic en el seu poble. Vol seguir les regles tradicionals i aquestes regles podran aclarir-nos les paràboles de Jesús. Jesús parla també amb paràboles, ja que el misteri (del Regne i de la seva persona) és massa nou per poder-lo expressar directament. Molt fàcilment seria malentès d'una manera triomfalista.

Jesús va adoptar aquesta manera tan viva i pedagògica de parlar i explicar-se perquè el seu poble la coneixia bé; el mètode parabòlic era molt utilitzat pels rabins. Jesús segueix molt de prop les característiques i l'estil d'aquest procediment, si bé la seva personalitat i el seu missatge renoven aquest gènere fins i tot també en la seva forma.

Per a consultes: redaccio@catalunyacristiana.cat

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

La fe de la cananea, deixeblla pagana de Jesús

Després d'un greu altercat amb els fariseus i els mestres de la Llei, vinguts de Jerusalem per recriminar-li que els seus deixebles no respectaven les tradicions dels ancians: «Jesús sortí d'allí i es retirà a les contrades de Tir i Sidó», territori cananeu (segons excavacions recents). Mentre s'hi dirigia, apareix en escena «una dona cananea que havia sortit d'aquells confins i anava cridant *darrere d'ell*: "Tingues compassió de mi, Senyor, Fill de David!"» Per comprendre l'escena, cal tenir en compte que tant Jesús com la cananea han «sortit», l'un, fora d'Israel; l'altra, fora de terra pagana. Ens trobem en terra de ningú. En el seguici de Jesús, a més dels deixebles, s'hi ha afegit —tan sols segons el Còdex Beza— la dona cananea que representa la terra de Canaan, que els israelites havien conquerit.

Els seus deixebles es van acostar i li demanaven: «Acomiada-la, ja que ve cridant des de darrere nostre.» Crida «des de darrere» dels deixebles i «*darrere de*» Jesús molt preocupada per la seva filla: «La meua filla està "malament" endimoniada.» Del fet d'anar «*darrere de*» Jesús deduïm que és una deixeblla, si bé no d'origen jueu, sinó cananeu. Del crit que profereix insistentment tant «*darrere de*» Jesús com «des de darrere» dels deixebles, inferim que té una ideologia fanàtica centrada en el Messies davídic. Jesús no en fa ni cas, però els seus deixebles la volen silenciar. Ell li obre una esclatxa: «No he estat enviat sinó per *aquestes* ovelles, les perdudes de la casa d'Israel.» La cananea, conscient que Canaan també pertany a Israel, no s'immuta: «Senyor, ajuda'm!» Jesús la posa a prova amb ironia: «No és *lícit* prendre el pa dels fills i tirar-lo als gossets.» Ella contestà: «Sí, Senyor, però també els gossets *mengen* de les *molles* que cauen de la taula dels seus senyors.» La fe/adhesió a la persona de Jesús: «*Dona*, gran és la teva fe, que es faci com tu vols», aconsegueix el que s'havia proposat: «I la seva filla es guarí a partir d'aquell moment.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I)

Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 4)

AGOST

20. DIUMENGE

Diumenge XX de durant l'any, Verd. Lectures: Isaïes 56,1.6-7 / Salm 66 / Romans 11,13-15.29-32 / Mateu 15,21-28
SANTORAL: Bernat de Claravall, ab. i fund.; Maria de Mattias, rel. i fund.; Cristòfor i Leovigild, mr.; Samuel, prof.

21. DILLUNS

Sant Pius X (MO), Blanc. Lectures: Judit 2,11-19 / Salm 105 / Mateu 19,16-22
SANTORAL: Bonós i Maximia, mr.; Ciríaca, mr.; Privat, b. i mr.

22. DIMARTS

Benaurada Verge Maria Reina (MO), Blanc. Lectures: Judit 6,11-24a / Salm 84 / Mateu 19,23-30
SANTORAL: Timoteu, mr.

23. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Judit 9,6-15 / Salm 20 / Mateu 20,1-16. O bé: *Santa Rosa de Lima* (ML), Blanc.
SANTORAL: Felip Benici, prev.

24. DIJOUS

Sant Bartomeu (F), Vermell. Lectures: Apocalipsi 21,9b-14 / Salm 144 / Joan 1,45-51
SANTORAL: Àurea, vg. i mr.; Emília de Vialar, rel. i fund.

25. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Rut 1,1.3-6.14b-16.22 / Salm 145 / Mateu 22,34-40. O bé: *Sant Josep de Calassanç* (ML), Blanc; *Sant Lluís de França* (ML), Blanc.
SANTORAL: Genís, mr.; Patrícia.

26. DISSABTE

Santa Teresa de Jesús Jornet i Ibars (MO), Blanc. Lectures: Rut 2,1-3.8-11;4,13-17 / Salm 127 / Mateu 23,1-12
SANTORAL: Balduí, monjo; Cesari d'Arles, b.; Juníper Serra, prev.; Zeferí, p. y mr.

El sant

Per Eduard Brufau

Santa Maria de Mattias

Les terres italianes han donat a l'Església nombrosos sants al llarg dels segles. Alguns d'ells han marcat tan profundament l'espiritualitat de tot el catolicisme que sense ells no es pot entendre l'Església actual: només cal pensar en sant Benet i sant Francesc. N'hi ha que no han tingut una rellevància tan excepcional però que també s'han configurat a l'amor crucificat de Jesucrist. Aquest és el cas de santa Maria de Mattias (1805-1866). Pertanyent a una família creient i benestant d'un poble del Laci, al centre d'Itàlia, va tenir una infància tranquil·la i còmoda. Quan va ser adolescent va sentir la necessitat d'un compromís més fort, d'una vida més radical, i va aprofundir en l'espiritualitat. Però el fet decisiu en la seva vida va ser escoltar la predicació de sant Gaspar del Bufalo, que la va trasbalsar. A partir d'aquí santa Maria de Mattias va decidir entrar a la vida religiosa i, aconsellada per un capellà, va fundar les Germanes Adoratrices de la Sang de Crist, dedicades a la instrucció de dones i joves. Va ser canonitzada el 2003 per Joan Pau II.

Memòries especials en la litúrgia de les hores

La Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments va signar un decret el 3 de juny del 2016, en el qual, per desig exprés del papa Francesc, s'establí la celebració de Santa Maria Magdalena, el dia 22 de juliol, amb el grau de «festa litúrgica», en lloc de memòria, com ho havia estat fins llavors.

El decret puntualitza: «Avui, quan l'Església està cridada a reflexionar més profundament sobre la dignitat de la dona, la nova Evangelització i la grandesa del misteri de la misericòrdia divina, ha semblat bé que l'exemple de santa Maria Magdalena també fos proposat als fidels d'una manera més adequada. En efecte, aquesta dona, coneguda com aquella que ha estimat Crist i que va ser molt estimada per Crist; anomenada per sant Gregori Magne "testimoni de la divina misericòrdia" i per sant Tomàs d'Aquino "l'apòstol dels apòstols", pot ser avui proposada als fidels com a paradigma del servei de les dones en l'Església.»

En la Litúrgia de les Hores tenim sis celebra-

cions, que les podríem anomenar «memòries especials» perquè les celebrem com a festes, ja que se n'han conservat antífones musicades de temps antics; per tant, tenen antífones pròpies. La de santa Maria Magdalena n'era una, fins que se li va donar el grau de festa.

Les esmentades «memòries especials» són:

21 de gener: Santa Agnès. «Celebrem la festa de santa Agnès, i en recordem el martiri gloriós. Sent jove va vèncer la mort i va trobar la vida en estimar únicament l'Autor de la vida» (responsori de l'ofici de lectura).

29 d'agost: Martiri de Sant Joan Baptista. «Vós, que sabeu que no éreu la Paraula veritable, que només éreu la veu que crida en el desert, ensenyau-me, sant Joan, a ser profeta sense ser-ho» (de l'himne de Laudes).

15 de setembre: Mare de Déu dels Dolors. «San-

ta Maria, deixeu-me plorar amb vós, perquè el meu Déu i amic ha mort, i també la meua alegria. Ara que us han pres el Fill, deixeu-me ser fill vostre. Estimeu molt, encara que us estimin poc!» (de l'himne de vespres).

2 d'octubre: Sants Àngels Custodis. «Àngel de Déu, que pugui escoltar el vostre missatge i el compleixi, que amb vós pugui anar sempre cap a Déu. Testimoni de l'invisible, presència del cel, gràcies per la vostra custòdia fidel i dolça companyia» (de l'himne de Laudes).

7 d'octubre: Mare de Déu del Roser. «En pregar el sant Rosari fem memòria del goig, el dolor i la glòria, de Natzaret al Calvari. Itinerari fidel d'una realitat viscuda seguint el Crist ple de goig, crucificat i gloriós» (de l'himne de Laudes).

11 de novembre: Sant Martí de Tours. «Oh vós, realment benaurat, que els teus llavis sense engany no van jutjar ni condemnar ningú! En la teva boca no hi va haver sinó Crist, la pau i la misericòrdia» (responsori de l'ofici de lectura).

Consol Muñoz
Superiora general
de les Franciscanes
Missioneres

Una nova obra d'art per a la capella de l'estadi del Futbol Club Barcelona

Redacció

La capella de l'estadi del Futbol Club Barcelona, dedicada a la Mare de Déu de Montserrat, és un dels llocs més emblemàtics del Camp Nou. Diàriament rep centenars de visites i les fotografies que hi fan, de ben segur que seran un bell record per als visitants.

Acabada la construcció de l'estadi, el recinte que s'havia destinat a la patrona de Catalunya va restar com a magatzem, ja que no hi havia prou diners per deixar finalitzats alguns detalls del Camp Nou.

Temps després, dos socis de la Penya Solera van tenir un accident de cotxe, mentre tornaven de Castelldefels. Recordant el dia de la inauguració de l'estadi, en finalitzar l'acte religiós van portar sobre un baiard la imatge de la Mare de Déu de Montserrat i van donar la volta al camp. Van fer la promesa que, si sortien bé d'aquell accident, farien una ofrena a la Verge. Com que així va ser, van portar dos canelobres a la capella de l'estadi. Quina fou la seva sorpresa en veure que aquella estança que havia de ser una capella era un magatzem amb tot tipus de material de construcció!

Allà la Moreneta estava dipositada sobre una roca baixada del massís de Montserrat, encaixada en una paret d'obra vista.

Reunida la Junta de la Penya Solera, van decidir comunicar-ho al president del FC Barcelona. Aquest, obrint un calaix, va exclamar: «Nois, ho sento molt, però mireu, no tinc ni una pessesta. Tots aquests papers que veieu aquí són factures per pagar.» Van acordar que la Penya Solera es faria càrrec de l'abillament de la capella, amb tots els dispendis econòmics al seu càrrec. La iniciativa va ser acceptada d'immediat.

Obsequis per a la capella

A partir d'aquell fet, cada any per la festa de la Mare de Déu de la Mercè, representants de totes dues directives baixaven a la capella i feien entrega d'un determinat present. Va ser nomenat custodi del recinte Joan Rovira, llavors membre de la directiva de la Penya Solera. Quan va desaparèixer l'entitat, ho va continuar sent, càrrec ratificat per tots els presidents que ha tingut el club i mitjançant l'Agrupació d'Exjugadors del FC Barcelona, de la qual és membre.

Aquests dies l'acreditada pintora

Imatge de l'obra creada per l'artista Rosa Agenjo.

Rosa Agenjo, doctora en Belles Arts i professora de la Universitat de Barcelona, ha creat de forma totalment desinteressada un treball pictòric que s'ha col·locat a la part alta de la capella, sobre un plafó d'uns quatre metres de longitud. El tema és un simbòlic ambient celestial amb dos

El treball pictòric s'ha col·locat a la part alta de la capella

àngels que ofrenen una corona de flors a la Mare de Déu. L'artista va lliurar aquesta obra al director del Museu del Barça, Jordi Penas. Amb aquest treball pràcticament es dona per acabada i embellida la capella de l'estadi, encara que falten uns petits detalls que s'hi aniran posant.

El peix del llac Titicaca

José Aníbal Mendoza

Soc peruà i resideixo des de fa temps a Barcelona. Cada setmana llegeixo *Catalunya Cristiana*. Estic molt agraït per l'escrit del sacerdot Alfred Matas i Pericé, titulat *Temps de canvis: s'acaba l'era de Piscis?*, publicat en el número 1.974 del setmanari. L'autor parla del llac Titicaca i fa esment d'un peix enorme construït amb canyes de totora en una de les illes. En aquesta fotografia s'aprecia molt bé aquest peix.

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de **FULGOR SERVICE** **SLABBINCK**
veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fancaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

Pàtria potestat

És impossible quedar indiferent davant del cas del nen Charlie Gard, que va morir a Anglaterra fa uns dies. Malgrat la greu malaltia que patia semblava que hi havia una possibilitat de millorar la seva situació, però les lleis, uns jutges, o no se sap què ho van impedir. Els partidaris de l'eutanàsia opinaran el contrari, però no oblidem el «jurament hipocràtic» que fan els metges i farmacèutics, que s'obliguen a salvar la vida costi el que costi. Un altre aspecte per considerar en aquest cas és l'anul·lació de la pàtria potestat de què han estat víctimes els pares, ja que les autoritats van imposar el que s'havia de fer, i ho van fer.

Una cosa semblant està passant en el camp de l'educació dels fills, que és l'estat qui decideix com i en què se'ls ha d'educar, i penalitza qui no compleix les seves lleis, etc. Sens dubte, un atemptat contra la llibertat que de manera velada els poders públics a escala mundial estan posant en pràctica. És qüestió de temps si no es reacciona.

LOURDES CAMPS CARDONA
Barcelona

Reflexió ètica profunda

En el cas de la cibercriminalitat, resulta gairebé impossible identificar els autors, requisit ineludible per iniciar contra ells els processos corresponents. Certament, l'ètica no pot substituir les lleis positives, però aquestes han de reflectir principis metajurídics: per justificar-se, i també per obtenir eficàcia, com mostra l'experiència. Comprenc que el professor Jean-Gabriel Ganascia, especialista en intel·ligència artificial, president del Comitè d'ètica de l'equivalent francès del CSIC, consideri necessària una reflexió ètica profun-

Ara ha fet un any

Ara ha fet un any de la mort de l'ancià sacerdot francès Jacques Hamel, brutalment assassinat, mentre celebrava missa, a mans de dos joves que van actuar en nom de Daesh. Les circumstàncies del que el Papa no va dubtar a qualificar com a «martiri» van provocar una profunda commoció a França i a tot Europa. Especialment notòria va ser la contundent reacció de les comunitats musulmanes, que alguns han qualificat com a punt d'inflexió. Sense deixar espai a l'ambigüitat, les autoritats musulmanes van desacreditar la instrumentalització de l'islam per part de grups que en realitat només lluiten pel poder.

I és que no hi ha veritable religió en les motivacions dels assassins, sinó més aviat nihilisme pur, que es nodreix de la desorientació vital de joves procedents d'entorns culturalment sunnites amb una formació deficient o nul·la. La banalitat del terrorista contrasta poderosament amb l'enteresa del màrtir, que no busca el seu destí, però que és capaç de donar la vida per Jesús perdonant els assassins.

JESUS D. MEZ MADRID
Girona

da sobre la realitat digital del nostre temps. Aquest imperatiu interpel·la tant les autoritats públiques com els «gegants» d'internet. Un altre expert, Sébastien Soriano, els descriu com els «senyors feudals d'internet», especialment en relació amb els anomenats *big data*, «el petroli del segle XXI».

JUAN GARCÍA RODRÍGUEZ
Càceres

Les vacances, un dret i una necessitat

Les vacances responen a la necessitat de canviar d'activitat durant un temps, de relaxar-se i evitar l'estrès que s'acumula durant llargues o intenses jornades de treball físic o psíquic. Són una necessitat psicològica i social, i són convenients, també, des del punt de vista físic i fins espiritual. A les vacances se sol dormir més, la ment s'asserena, es passeja, s'enforteixen els llaços afectius amb la família i els amics, i es poden fer projectes. Quan no es gaudeix, això pot

passar factura. Cada vegada són més els joves que aprofiten les vacances per a alguna activitat de voluntariat, que se sol traduir en alegria i més plenitud.

A les vacances també s'ha d'incrementar la relació amb Déu mitjançant la pregària. Per què no ens hem d'oblidar de Déu? No donar-li culte implica una desobediència i una injustícia amb qui és el nostre Creador i és senyal de tenir un esperit irreflexiu, raquític i ingrà. A Ell li devem la vida, que hem de cuidar amb gratitud, i fins l'aire que respirem i l'aigua que bevem. Déu és l'Amor i es mereix que li tornem amor. No fa accepció de persones i sempre està disposat a perdonar, perquè és Pare Misericordiós. I la condemna eterna? Es condemnen ells mateixos els que, per la seva supèrbia, s'obstinen en el mal i no demanen perdó ni se'n peneixen, i els immisericordiosos, la manca de misericòrdia dels quals amb el proïsme els du a la perdició.

JOSEFA ROMO GARLITO
Valladolid

El Consultori

PREGUNTES I
RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

El cos, amic o enemic?

En algunes presentacions de la fe d'altres temps se'n deia que el cos, la carn, era enemic de l'ànima. Avui, veient l'exaltació dels cossos, sembla que és a l'inrevés...

El Catecisme de l'Església catòlica ens presenta un ensenyament ric sobre el cos humà a la llum de la fe: «El cos de l'home participa de la imatge de Déu: és cos humà precisament perquè està animat per l'ànima espiritual, i és tota la persona humana la que està destinada a ser, en el Cos de Crist, el temple de l'Esperit.» Aquest text remet a la doctrina exposada pel Concili Vaticà II: «Un en cos i ànima, l'home, per la seva mateixa condició corporal, reuneix en ell els elements del món material, de tal manera que, per mitjà d'ell, aquests assoleixen el seu cim i eleven la veu per a la lliure lloança del Creador. Per consegüent, no és lícit que l'home menyspreï la vida corporal, sinó que, per contra, ha de considerar el seu cos bo i digne d'honor, perquè ha estat creat per a Déu i ha de ressuscitar el darrer dia.» El text recull elements fonamentals de l'antropologia cristiana. La doctrina sobre la creació exposada en la Revelació es complau a presentar-ne la bondat. L'expressió «Déu veié que tot això era bo» expressa que tot el que surt de les mans de Déu és bo i digne. Es presenta també la perspectiva cristològica de la creació de l'home, perquè Déu ho va fer tot «en Ell, per Ell i per a Ell» i inclou l'Encarnació de Crist, que implica la seva corporeïtat. I, finalment, es recorda la perspectiva escatològica que exigeix la resurrecció de la carn, és a dir, de la dimensió més fràgil i concreta de la corporeïtat. Per tant menystenir o menysprear el cos no és cristià. El cos és «amic» i amable. La propera setmana veurem la dimensió d'«enemic».

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620
Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

Pelegrinatges 17

LA MAGNA SICÍLIA

Del 5 al 12 de setembre

XIPRE

Del 9 al 14 d'octubre

PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Del 27 novembre
al 4 de desembre

SUD-ÀFRICA

Del 10 al 21 de novembre

El gresol multiracial i més austral

NOVA YORK

Del 29 de novembre al 3 de desembre

Lums de Nadal

Roma Pessebres

De l'11 al 15 de desembre

Viatgem a **GRECCIO**, santuari franciscà on va néixer la tradició dels pessebres. Descobrirem la **VALL SANTA**, visitarem els pessebres més espectaculars de Roma i assistirem a l'Audiència Papal.

«La sensació acústica de la Sagrada Fa

Juan de la Rubia, organista titular de la basílica

Carme Munté

Al jove castellanenc Juan de la Rubia (la Vall d'Uixó, 1982) li brillen els ulls quan explica el projecte d'orgues de la basílica de la Sagrada Família. L'organista reconeix que es tracta d'un temple emblemàtic, tant a nivell arquitectònic com musical. Per això, per a ell, és tot un honor, alhora que una gran responsabilitat, ser-ne l'organista titular. Tanca els ulls i per un moment s'abstreu del guirigall dels turistes i del brogit de les obres per intentar transmetre en paraules el projecte estereofònic que tindrà la Sagrada Família, i en el qual l'orgue és i serà l'instrument rei.

L'orgue de la Sagrada Família es va construir amb motiu de la litúrgia de dedicació del 7 de novembre del 2010. Què ens en pot dir?

Aquest instrument es va fer com una solució primera per dignificar la litúrgia de la dedicació i de les celebracions posteriors. És un orgue de cor —en diem l'orgue del presbiteri—, construït per Blancafort O.M., que serveix per acompanyar el salm, les aclamacions del celebrant i el cor que eventualment se situava a la cantoria de l'escolania. Actualment, l'orgue acompanya el Cor de Cambra Francesc Valls en totes les celebracions litúrgiques. Per a una església normal i corrent seria un orgue tirant a gran, però per a la Sagrada Família és un instrument petit.

Serà, per tant, un dels orgues que tindrà la Sagrada Família?

Si en el futur es desenvolupa el projecte dels orgues de Gaudí, adaptats a les necessitats de la música litúrgica del segle XXI, segurament aquest instrument seguirà sent l'orgue del presbiteri. Ara bé, cal aclarir que si bé parlem dels orgues en plural, hem d'entendre el projecte de Gaudí més aviat com el d'un gran orgue amb diferents cossos o parts. Gaudí volia dotar la Sagrada Família d'una experiència estereofònica. Ara cal veure com es realitza. Juntament amb els arquitectes de la Sagrada Família vam visitar la catedral de Colònia per poder viure una experiència similar a la que volia Gaudí.

Ajudi'ns a entendre una mica més què volia Gaudí.

Gaudí no va deixar per escrit el seu projecte d'orgues, sinó que ens ha arribat a través d'un deixeble seu. Es tracta de situar l'orgue al centre de la basílica, a 45 m d'altitud. És una idea molt agosarada que no s'ha provat mai, però que a més planteja molts dubtes: on situes la consola de l'organista? A baix o a dalt? Si la situes a baix hi ha molta distància respecte de l'orgue. Si ho fas a dalt, aleshores la distància de l'organista és molt gran respecte de la resta dels elements de la litúrgia.

Quina atmosfera es crearia amb els orgues tal com va preveure Gaudí?

IGOR.CAT

«El més important és que la Sagrada Família no només pugui ser admirada i apreciada amb els ulls, sinó també amb l'oïda»

«Gaudí sempre es va mostrar partidari del cant gregorià com a música pròpia de la litúrgia catòlica»

Agusti Codinach

Es crearia una experiència sensorial enorme. Amb els ulls podem contemplar l'arquitectura, la llum tan especial que creen els vitralls, però ens falta la qüestió acústica. Ara sentim el guirigall de les obres i dels turistes, però quan realment es crea el silenci, quan, a més, aquest silenci es veu interromput per uns instruments i uns cors els més propers a la idea de Gaudí, és quan millor funciona. Quan el cor canta al presbiteri ho ha de fer microfonat, mentre que quan ho fa des del lloc on va pensar Gaudí (les cantories) el so canvia completament i es crea una sensació acústica única.

Quina és la música més adient per a aquesta experiència acústica única?

Per les condicions acústiques tan especials i per les dimensions del temple, ha de ser música que no puguem sentir enlloc més. No s'hi val qualsevol cosa. Això ens compromet a buscar el repertori més adient de música litúrgica o sacra, també a crear-ne de nou. Com a norma general, i per l'experiència d'aquests anys, puc dir que la música més adequada és la que feia vibrar Gaudí. En aquest sentit, Gaudí sempre es va mostrar partidari del cant gregorià com a música pròpia de la litúrgia catòlica, així com de tota la música inspirada en el cant gregorià. Estem parlant de la música sorgida arran del *motu proprio* de Pius X (1903), que promulgà d'alguna manera el retorn als orígens, cosa que coincideix perfectament amb Gaudí quan deia allò que «l'originalitat és tornar als orígens».

El gregorià és la música més adient per a l'arquitectura de Gaudí?

L'arquitectura de Gaudí és gregoriana des del punt de vista musical. L'arquitectura de Gaudí no és gens quadrada, té forma d'onades, només cal pensar en la coberta de les escoles. El cant gregorià també té forma d'onades. El cant gregorià però també tota la música que no és de pols fix, sinó que es pot estirar i encongir com una molla, que juga amb l'acústica, que és més pausada amb l'harmonia, permet que la gent percebi les harmonies malgrat la reverberació. Estem parlant, per tant, de cant gregorià, de música del segle XX espectral, de polifonia a quatre veus... Cada vegada que improviso a la Sagrada Família faig un tipus de música molt diferent de la que faria en un altre lloc. Per això deia que potser la Sagrada Família en un futur encarregarà obres per ser-hi interpretades. L'Església sempre ha estat la mecenes de música i de totes les arts. És qüestió que ho segueixi sent.

És adient el so de les guitarres a la Sagrada Família?

A mi m'agrada molt la guitarra, però no la posaria a la Sagrada Família. És qüestió de solemnitat. Ara bé, l'estiu passat, per exemple, es va fer una missa amb els joves de Getafe que anaven de camí a la Jornada Mundial de la Joventut de Polònia. Van tocar un grup de guitarres, amb l'acompanyament de l'orgue. Cada context te

mília és única»

la seva música.

Dignificar la música litúrgica

Com va començar la seva vinculació com a organista amb la Sagrada Família?

Després de la dedicació de la basílica per Benet XVI el novembre del 2010, els arquitectes van decidir que calia la figura de l'organista. L'orgue és una màquina molt complexa, cal tenir-ne cura i evitar que caigui en desús. L'encàrrec era ser el responsable de l'instrument i estar en contacte amb l'orguener. A mi em servia per estudiar i a l'instrument per estar en funcionament. Realment em va fer molta il·lusió que m'ho proposessin. No m'hauria pensat mai que una de les meves feines principals seria ser organista d'una església.

Per què ho diu?

Perquè la figura d'organista d'església s'ha perdut bastant i, de retruc, s'ha perdut la qualitat de la música litúrgica. El voluntariat a l'església és molt important, però quan és possible val la pena comptar amb professionals, ni que només sigui per tenir cura del patrimoni musical de casa nostra (repertori i instruments). Jo no em pensava que m'hi dedicaria precisament per aquesta situació dels organistes a l'Església de casa nostra. A Alemanya, en canvi, quan fas la carrera d'orgue, pots triar si vol ser concertista o organista d'església.

Durant la guerra civil es van perdre bona part dels instruments. Aquesta és la raó?

La pèrdua d'instruments va ser un cop fort. De mica en mica ens n'anem recuperant, ja sigui restaurant orgues antics o fent-ne de nous. En els darrers anys s'han fet tres grans instruments: el de Poblet, el de Montserrat i el de la catedral de Tarragona. Ara s'està fent el de la basílica de la Mare de Déu de la Mercè. A Catalunya, que ha estat terra d'organistes i de grans pedagogs, ara hi ha unes expectatives molt grans. Ara bé, també és cert que les places d'organista estaven copades pel clergat. Si no eres sacerdot no tenies accés a estudiar l'orgue com a instrument perquè només estava a les esglésies. Com que els grans músics sacerdots han anat minvant, s'ha perdut aquesta figura. De mica en mica, també això va canviant i cada vegada hi ha més laics que són organistes titulars.

És una batalla lenta?

Costa trobar a l'església un receptor d'una feina musical ben feta. És com si n'hi hagués prou amb saber tocar quatre acords... Jo lluito i animo els meus alumnes de l'Esmuc (Escola Superior de Música de Catalunya) a lluitar contra la mediocritat, a fer les coses bé, a contribuir a una celebració litúrgica ben feta.

En aquest sentit, la Sagrada Família pot fer de motor?

A totes les parròquies del món hi ha l'obligació de fer la litúrgia al més digna possible, cadascú en la mesura

juandelarubia.com

«La música de Bach és la major demostració que Déu existeix»

Juan de la Rubia va quedar «encisat» i «enamorat» de l'orgue quan el va escoltar per primera vegada. Va ser de petit, durant la infantesa, en aquesta etapa de la vida en què es forgen els grans enamoraments que hauran de durar per sempre.

Però els seus primers records no són fruit d'haver escoltat l'orgue del seu poble, la Vall d'Uixó (província de Castelló), sinó viatjant amb els pares, als estius, a Alemanya o França. «La província de Castelló havia estat massacrada durant la guerra civil i no hi havia orgues, ara la situació ha millorat.» «Escoltant l'orgue a les catedrals d'Itàlia, França i Alemanya em vaig quedar meravellat de com un instrument tocat per una sola persona podia ser tan inabastable.» «El meu pare li va demanar a l'organista de la catedral de Perugia, a Itàlia, que toqués per mi la famosa *Tocata i fuga en re menor* de J. S. Bach. Quan vam tornar a casa li vaig dir que volia ser organista.»

Amb la música de J. S. Bach va néixer un altre ena-

morament. «La música de Bach és la major demostració que Déu existeix.» «Tots tenim les nostres anades i vingudes en relació amb la fe, però quan escolto determinades obres de Bach sé que hi ha un ésser superior que existeix i que li va inspirar aquesta música. No em passa amb cap altra música.»

La banda musical del poble va ser el seu primer aprenentatge musical: primer el requint (clarinet petit) i després el piano. Quan estava fent quart de piano es va traslladar al Conservatori de València, on va començar els estudis d'orgue. Va fer en paral·lel les carreres de piano i orgue. També es va traslladar a Barcelona per rebre classes particulars de l'organista Montserrat Torrent. En els darrers anys, la seva activitat concertística ha estat incessant. Des de la seva primera gravació discogràfica el 2003, ha publicat set discos com a solista. És professor a l'Esmuc (Escola Superior de Música de Catalunya) i organista titular de la basílica de la Sagrada Família de Barcelona.

de les seves possibilitats. Les catedrals i les grans basíliques tenen, a més, l'obligació de donar exemple. Per això lluitem tant per fer aquestes misses amb una qualitat musical com més alta possible que estigui a l'altura de l'espai i dels mitjans que la basílica ha decidit posar al servei de la música.

Tenir fe ajuda a tocar en una missa?

El més important és captar la sensibilitat del moment, l'empatia amb el presbiteri i amb l'assemblea; saber que no estàs fent un concert, sinó acompanyant i ajudant a pregar. Cal sensibilitat però també una bona formació litúrgica per saber què està

passant i en quin moment has de tocar.

Des de l'1 de gener del 2017 és l'organista titular de la Sagrada Família. Què implica?

Implica un compromís més fort amb la basílica. Faig molts concerts arreu del món i el que solen destacar del meu currículum és precisament que soc l'organista titular de la Sagrada Família. Em fa adonar de la importància del compromís que he adquirit. La basílica m'impulsa a mi i jo miro d'impulsar la basílica, en el sentit que quan viatjo arreu del món fent concerts també ho faig en representació de la basílica.

Des del 9 de juliol es fa missa a

la Sagrada Família cada diumenge i festa de precepte. A partir de la tardor potser es farà missa vespertina. Se li ha girat feina!

Sí, per ara som dos organistes. Per a mi és important complementar aquesta feina amb les altres dues ocupacions: classes a l'Esmuc i concerts arreu del món. Aquestes tres dimensions m'omplen i no podria deixar-ne cap. Ara bé, intentaré que els compromisos concertístics alterin al mínim possible la meva participació a la missa dominical, perquè em sento molt compromès i participo del projecte organístic de la Sagrada Família.

Crítica literària

Vides...

Gènere epistolar: avui gairebé oblidat, substituït pel missatge ràpid, instantani, al qual, sovint, li manca «ànima»: el llibre de Ginzburg en té, i atrau. Entrecruament de cartes entre familiars i amics arran de la decisió de Giuseppe d'anar-se'n a viure als Estats Units, lluny del seu lloc físic (Roma, Umbria), lluny de família i d'amistats, fins i tot, potser lluny d'ell mateix. Va a casa del seu germà Ferruccio, però els esdeveniments no es poden controlar i el futur, a vegades, dona un tomb no previst als plantejaments propis. Per què marxa? I per què es queda?

Es diu que «el paper ho aguanta tot». En aquest cas, les cartes són retalls d'històries, transmeten sentiments i voluntats que no s'expressen en la conversa directa, que s'amaguen i no es diuen, però hi són: el paper fa de pantalla perquè hom despulli el pensament davant de l'altre; també davant d'un mateix? Veiem unes vides allunyades de l'èxit i el glamur que, a vegades, ens inunden com a caricatura de la realitat perquè el dia a dia és d'una altra manera; unes vides fràgils, desestructurades, insegures, a la recerca d'una estabilitat, d'un confort, d'una companyia, d'un sentit... que segurament no arribarà mai. Però es busca, potser sense saber-ho. O bé, potser, ni això. Personatges que, mal-

NATALIA GINZBURG

La ciutat i la casa

(traducció de Meritxell Cucurella-Jorba)
Club Editor, 2017, 256 pàg.

grat l'edat adulta, no han deixat la infantesa: temps d'inseguretat, de recerca, de malentesos, incomprendiments... personatges a qui acompanya la seva pròpia grandesa malgrat sigui viscuda en clars obscur (més obscurs que clars), amb Roberta (amb més clars que obscurs). Perquè una cosa és allò que s'és (Gn1), una altra allò que s'aconsegueix o es pot/deixa aconseguir.

Es presenta una realitat de la paternitat/maternitat ben allunyada de les bones paraules de costum. L'anàlisi d'aquestes relacions tal com les planteja el llibre (una realitat entre altres) obre la porta a dos grans temes, si més no: la influència de la infància en la construcció de la personalitat i la diversitat de maneres d'estimar (i el seu fracàs) sense poder deslegitimar aquelles que no coincideixin amb les pròpies. Tot un «menú» per pensar-hi a poc a poc, sense prejudicis, si això és possible. Quan llegiu el llibre fixeu-vos en l'Alberico (el fill de Giuseppe), la

Nadia (dona la vida per Salvattore, algú amb qui no s'entenia gaire bé però amb un lligam de grup per dir-ho d'alguna manera), la Chantal, la Lucrezia... Fills abandonats i recuperats, o no (entenc que Giuseppe recupera el fill, i Alberico, el pare; no en el sentit clàssic de recuperar). *La ciutat i la casa* mostra «noves famílies» sense consanguinitat: els amics, veïns, el grup, el fill... Tot un món que també és el nostre món. Veritable, autèntic. Un món on la solitud no és cap miratge: els personatges de *La ciutat i la casa* cerquen evitar-la però no sembla que ho aconseguixin.

La «casa» esdevé el símbol humà de pertinença, d'arrelament a un lloc, símbol de seguretat, de vida. La casa dona sentit a una vida que no el troba i, quan la casa desapareix, es ven, és d'altre... què queda? En el llibre de Ginzburg, m'atreveixo a dir que queda aquesta sensibilitat, l'autenticitat humana, que sura per les cartes, aquest sincerar-se a distància, aquesta innata poesia

Rosa M. Boixareu Vilaplana
Síndica de Greuges
de la URL

humana que troba en el paper el lloc físic perdut o abandonat com apunta el text: «Les cases es poden vendre o deixar a altres persones, però sempre es conserven dins un mateix.» I allò que simbolitzen, també.

Una darrera recomanació: acompanyeu la lectura del llibre amb la biografia de la seva autora. Ajuda a entendre el seu realisme de color gris.

Crítica teatral

La polseguera de sota la catifa

«SOTA LA CATIFA», de Jordi Calafí i Alexis García
Intèrprets: Jordi Casdellans, Ramon Godino, Òscar Jarque i Raül Tortosa
Direcció: Òscar Molina
Teatre Gaudí Barcelona, Barcelona.
Fins al 17 de setembre

Els dos autors d'aquesta obra escrita a quatre mans debuten en el teatre amb un tema que es pot situar a mig camí del *thriller* i la comèdia. Jordi Calafí (Martorell, Baix Llobregat, 1974) i Alexis García (Matanzas, Cuba, 1977) provenen del món del cinema i el guionatge, i aquesta etiqueta es nota en la trama de *Sota la catifa*, que arrenca com si els espectadors es disposessin a veure una pel·lícula en blanc i negre, inclou alguns petits muntatges audiovisuals també en blanc i negre que desvelen les interioritats dels protagonistes i segueix les lleis del guió creant una certa incògnita fins a trobar la clau del desenllaç.

Tot això dit i explicat força linealment, amb alguns salts enrere, sense que els espectadors hagin de decidir, com es fa en algunes obres teatrals prou conegudes, qui és el culpable i

© TGB

Els quatre intèrprets de «Sota la catifa» representen els papers de quatre detectius privats.

per què ho és, ni tampoc qui és el mort i per què ho està.

El mort és en Medina, un detectiu mediàtic —estrella de televisió— que ha exercit una gran influència sobre altres col·legues seus, com els tres detectius que protagonitzen amb ell *Sota la catifa*. Diguem només que els autors han jugat amb una mena d'*alter ego* a l'hora de triar el nom de la víctima, a qui anomenen Medina, segon cognom d'un dels dos autors, Alexis García.

Com els espectadors ja hauran intuït pel títol, tothom sap que a «sota la

catifa» s'hi amaga molta porqueria acumulada pel poder, la política, les finances i els monopolis internacionals. Però l'obra no pretén pas analitzar tota aquesta polsegada sinó esbrinar un fet tan simple com és la desaparició del tal Medina en un hotel que celebra un congrés del gremi de la investigació.

És així com de la polseguera de la catifa social es passa a la polseguera de la catifa particular de cadascun dels tres detectius i, només aixecar-la, es va descobrint el polsim que cadascun d'ells hi ha deixat relacionat amb la

mort del col·lega Medina. Es tracta, doncs, d'acompanyar els tres detectius, que es troben a l'habitació d'hotel d'en Medina, en l'aclariment d'uns fets —la seva mort— mentre fan deduccions per amagar allò que en realitat sap cadascun d'ells del desenllaç del seu mite detectivesc, estimat i odiat a parts iguals per ells tres.

No es tracta de desvelar res més per evitar la falta de dosi d'enjòlit. El muntatge compta amb la banda sonora de Malacara & Wilson Band i, pel que exigeix el gènere, té un plantejament excessivament lent i fins i tot repetitiu abans que no esclati amb els dos eixos més importants de l'obra: la simulació en clau de comèdia del que farien amb en Medina si realment els tres col·legues el volguessin assassinar—fins i tot amb una referència a un dels episodis més escabrosos de la recent sèrie televisiva *Nit i dia*, el de la serra mecànica en què Josep Maria Pou feia trossets Pep Cruz!— i l'autèntic desenllaç de la mort d'en Medina.

Per tot plegat, al costat de la bona feina dels quatre intèrprets, *Sota la catifa*, cinematogràficament parlant i tenint en compte l'especialitat creativa dels dos autors, és com un «curt» de bon guió i evident sorpresa final que, per culpa de fer-se en teatre, els ha sortit una mica «llarg».

Andreu Sotorra
Escriptor i periodista
andreusotorra@gmail.com

Des del carrer

Fernando Rivas, sacerdot i professor d'Història antiga de l'Església

«Els Pares i Mares de l'Església tenen un potencial i riquesa increïbles»

Joan Andreu Parra

La pàgina «Siglo II. Padres y Madres de la Iglesia» va començar la seva singladura a Facebook el passat maig i ja té gairebé 300 seguidors amb una mitjana diària de 1.100 persones aconseguïdes. L'administra i nodreix el sacerdot, professor a la Universitat Pontifícia de Comillas i consiliari d'ACO (Acció Catòlica Obrera) a les diòcesis de Madrid i Getafe, Fernando Rivas Rebaque. Novici encara en aquests afers destaca que «m'està servint per connectar amb persones d'allò més diferents i estic força content». Més informació: <https://www.facebook.com/padres.y.madres.de.la.Iglesia/>.

Els Pares i Mares de l'Església (PMI), són els grans desconeguts per a la majoria de cristians?

Malauradament, sí. I això que són els/les més propers/es als evangelis i amb un potencial i riquesa increïbles. Anem a fonts estranyes i llunyanes, i ens oblidem de les nostres pròpies fonts. Així anem.

Comenta que els textos i idees dels PMI són citats sovint als llibres de Teologia, però sense mostrar-ne l'origen. Què ens ofereixen?

Aquests textos (i les vides que els sustenten) ens ofereixen tot el que vulguem i més: una espiritualitat profunda i contrastada, un saber parlar (i callar) de Déu, uns bellíssims comentaris bíblics, un coneixement profund dels nostres orígens, unes experiències de futur inaudites...

Han resistit bé el pas del temps?

El temps (*laus Deo*) només acaba amb la mala literatura i, com passa amb els clàssics, ha millorat els/les PMI. Tot i que de tant en tant se'ls veuen les costures, els fa encara més entranyables, sobretot si els comparem amb alguns textos de l'època. No deixa de ser increïble que textos amb més de 1.500 anys continuïn sent tan atractius.

Sorprenen les Mares, fins ara es-taven deliberadament amagades?

Les Mares, com totes les mares,

solen passar desapercebudes, i més en un període on escassíssimes dones podien accedir a l'escriptura, només se sentia la veu masculina i a elles se les reduïa al silenci.

Que n'hi hagi alguna és un autèntic miracle. Demanar que hagin estat valorades a l'altura dels Pares és un anacronisme històric. Rehabilitar les escasses veus de dones que ens han arribat, un deure de consciència.

Vostè es refereix als PMI com una família plural (diferents nacions, llengües, gèneres literaris, maneres de pensar).

La pluralitat era l'habitual a l'antiguitat. El cristianisme va apostar des de l'inici per encarnar-se en les diferents realitats socials, ètniques, nacionals i lingüístiques. Davant del judaisme i l'islam, on hi ha una «llengua sagrada», per al moviment cristià el que és sagrat és la Paraula, que s'expressa en múltiples idiomes (com a la Pentecosta, on cadascú parlava en la seva pròpia llengua).

Rehabilitar les escasses veus de dones que ens han arribat és un deure de consciència**Com orientar-se en aquesta diversitat?**

És relativament fàcil perquè tenen multitud de punts en comú: Escriptura, sacraments, ministeris... El que sí que és molt aconsellable és el coneixement d'un idioma antic (l'latí i grec sobretot, tot i que es pot viure de traduccions), disposar d'un temps prudent de dedicació, un esperit d'obertura, no exempt de capacitat crítica, ganes d'aprendre... i algú que t'orienti.

No abunden les persones dedicades a aquesta disciplina, se sent un friqui?

Al contrari que a altres països, a la

península Ibèrica som molt poques persones dedicades a la Patrologia, la immensa majoria homes i clergues, tot i que a les universitats civils comença a haver-hi especialistes en aquesta temàtica, però amb una visió molt diferent. Fins i tot dins de la teologia, la Patristica no deixa de ser una «germana pobre» en comparació amb altres disciplines. Malgrat que totes elles han de dependre, en més gran o més petita mesura, de la Patrologia, aquesta té molt poques hores a la planificació general, la imparteixen en molts casos persones no especialitzades i amb moltes altres ocupacions, i és estrany trobar algú alliberat per a aquesta tasca. Per tot això em sento un friqui, en el sentit primer que li dona la Reial Acadèmia de la Llengua: «Extravagant, rar o excèntric», però també en la seva segona accepció: «Persona que practica desmesuradament i obsessivament una afició», perquè per a mi és una sort poder ser friqui d'una cosa tan valuosa.

Rauxa

Visió de la Seu Vella

Eduard Brufau

Tota l'ànima de Lleida i les seves terres està concentrada en les teves venerables pedres. T'alcas com un estendard visible des dels confins de la gran plana de Ponent, com un far enmig d'una terra d'horitzons infinits. La teva és una bellesa sense oripells. Vas ser maltractada i oblidada durant molt de temps, però sempre noble i sempre verge has sobreviscut als qui et van martiritzar. Tens una ànima bonica i la deixes veure a qui gosa entrar als teus atris. Malgrat les ferides, la teva virginitat resta intacta. A d'altres les han de vestir; en tu, tot és nuesa que no ofèn.

Un gran rei que va conquerir terres com cap altre, fogós i guerrer, bessó de David, et va coronar. Durant centenars

d'anys la teva glòria no es va apagar. Segles més tard, un rei de perruques empolainades, amb la força de l'espasa et va deshonrar. Què se'n va fer, llavors, del teu altar on s'oferien el sacrifici i l'oblació pures? Però fins i tot el profanador es va adonar que despullant-te t'havia fet més bella encara. Llavors, talment un altre Herodes, va ordenar que fossis enderrocada fins als fonaments... i quan la teva fi semblava inevitable, la mort del profanador et va salvar. Admirable catedral dels lleidatans, si la teva llum és tan visible com un poble dalt de la muntanya, per què et menyspreen els qui tot passant i veuen de lluny? És per això que continues enlairada, perquè un dia tots ells et contemplin i t'adorin.